

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

A kutatáshoz, fejlesztéshez és innovációhoz nyújtott állami támogatások keretrendszere

(2014/C 198/01)

TARTALOM

	Oldal
Bevezetés	2
1. Alkalmazási kör és fogalommeghatározások	3
1.1. Alkalmazási kör	3
1.2. A keretrendszer által lefedett támogatási intézkedések	4
1.3. Fogalommeghatározások	5
2. Állami támogatás a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében	8
2.1. Állami támogatásban részesülő kutató-ismeretterjesztő szervezetek és kutatási infrastruktúrák	8
2.1.1. Nem gazdasági tevékenységek állami finanszírozása	8
2.1.2. Gazdasági tevékenységek állami finanszírozása	9
2.2. Vállalkozásoknak államilag finanszírozott kutató-ismeretterjesztő szervezetek és kutatási infrastruktúrák révén nyújtott közvetett állami támogatás	10
2.2.1. Vállalkozások nevében folytatott kutatás (szerződéses kutatás vagy kutatási szolgáltatások)	10
2.2.2. Együttműködés a vállalkozásokkal	10
2.3. Kutatási és fejlesztési szolgáltatások közbeszerzése	11
3. Közös értékelési elvek	12
4. A K+F+I támogatások összeegyeztethetőségének értékelése	13
4.1. Jól meghatározott közös érdekű célkitűzéshez való hozzájárulás	13
4.1.1. Általános feltételek	13
4.1.2. Az egyedi támogatásokra vonatkozó kiegészítő feltételek	14
4.2. Az állami beavatkozás szükségessége	14
4.2.1. Általános feltételek	14
4.2.2. Az egyedi támogatásokra vonatkozó kiegészítő feltételek	15
4.3. A támogatási intézkedés megfelelése	16
4.3.1. Alternatív szakpolitikai eszközök megfelelése	16
4.3.2. Megfelelőség más támogatási eszközök viszonylatában	16
4.4. Ösztönző hatás	17
4.4.1. Általános feltételek	17
4.4.2. Az egyedi támogatásokra vonatkozó kiegészítő feltételek	17
4.5. A támogatás arányossága	18

4.5.1.	Általános feltételek	18
4.5.1.1.	Maximális támogatási intenzitások	19
4.5.1.2.	Visszafizetendő előleg	19
4.5.1.3.	Adóintézkedések	20
4.5.1.4.	Támogatások halmozódása	20
4.5.2.	Az egyedi támogatásokra vonatkozó kiegészítő feltételek	20
4.6.	A versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülése	21
4.6.1.	Általános megfontolások	21
4.6.1.1.	A termékpiacon gyakorolt hatások	22
4.6.1.2.	A kereskedelemre és a helyszínválasztásra gyakorolt hatások	22
4.6.1.3.	Nyilvánvaló negatív hatások	22
4.6.2.	Támogatási programok	23
4.6.3.	Az egyedi támogatásokra vonatkozó kiegészítő feltételek	23
4.6.3.1.	Torzulások a termékpiacon	23
4.6.3.2.	Helyspecifikus hatások	25
4.7.	Átláthatóság	25
5.	Értékelés	25
6.	Jelentéstétel és nyomon követés	26
7.	Hatály	26
8.	Felülvizsgálat	26

BEVEZETÉS

1. Annak megakadályozása érdekében, hogy az állami támogatások a belső piaci verseny torzulását okozzák és a közérdekkel ellentétes módon befolyásolják a tagállamok közötti kereskedelmet, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: a Szerződés) 107. cikkének (1) bekezdése megállapítja az állami támogatások tilalmának elvét. Bizonyos esetekben azonban az ilyen támogatás a Szerződés 107. cikke (2) és (3) bekezdésének értelmében összeegyeztethetőnek tekinthető a belső piaccal.

2. A kutatás, fejlesztés és innováció (a továbbiakban: K+F+I) előmozdítása fontos uniós cél, amelyet a Szerződés 179. cikke foglal magában, miszerint: „(a)z Unió célja az, hogy egy európai kutatási térség létrehozásával, amelyen belül a kutatók, a tudományos ismeretek és a technológiák szabadon áramlanak, erősítse tudományos és technológiai alapjait, továbbá ösztönözze versenyképességének fejlődését – ideértve az Unió iparát is –, ugyanakkor támogassa a (...) szükségesnek ítélt kutatási tevékenységeket”. A Szerződés 180–190. cikkei meghatározzák az e tekintetben folytatandó tevékenységeket, valamint a többéves keretprogram alkalmazási körét és végrehajtását.

3. Az Európa 2020 stratégia⁽¹⁾ szerint a kutatás-fejlesztés (a továbbiakban: K+F) kulcsfontosságú mozgatórugót jelent az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés célkitűzéseinek eléréséhez. A Bizottság e célból kiemelt célt határozott meg, amely szerint 2020-ra az Unió bruttó hazai össztermékének (a továbbiakban: GDP) 3 %-át K+F-re kell fordítani. A K+F+I terület fejlődésének előmozdítása érdekében az Európa 2020 stratégia különösen előtérbe helyezi az „Innovatív Unió” kiemelt kezdeményezést⁽²⁾, amelynek célja a kutatás és innováció finanszírozási lehetőségeinek és feltételeinek javítása, hogy az innovatív ötletekből a növekedést és a foglalkoztatást segítő termékek és szolgáltatások jöjjenek létre⁽³⁾. Az Európa 2020-ról szóló közlemény megemlíti, hogy az állami támogatási politika „tevékenyen hozzájárulhat (...) az innovatívabb, hatékonyabb és környezetbarátabb technológiákat szolgáló kezdeményezések elindítása és támogatása révén, illetve az állami beruházástámogatáshoz, a kockázati tőkéhez és a kutatási és fejlesztési támogatásokhoz való hozzáférés megkönnyítésén keresztül”.

⁽¹⁾ A Bizottság közleménye – „Európa 2020 – az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája”, COM(2010) 2020 végleges, 2010.3.3.

⁽²⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az Európa 2010 stratégia kiemelt kezdeményezése: Innovatív Unió” COM(2020) 546 végleges, 2010.10.6.

⁽³⁾ A teljes uniós K+F ráfordítás (amelynek hozzávetőlegesen 1/3-a állami forrásokból, 2/3-a pedig magánforrásokból származik) 2012-ben a GDP 2,06 %-át tette ki, ami 0,24 százalékpontos növekedést jelent 2005 óta (az EUROSTAT kiemelt mutatókról szóló statisztikái: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators). Jóllehet a magánforrásokból származó K+F ráfordítások GDP-arányosan enyhén emelkedtek 2008 óta, továbbra is nagy különbségek mutatkoznak a tagállamok, az ipari ágazatok és az egyéni szereplők között (Európai Bizottság, „Az uniós tagállamok és társult országok 2013. évi kutatási és innovációs teljesítménye”).

4. Miközben általánosan elfogadott tény, hogy a versenyképes piacok hajlamosak hatékonyabb eredményeket elérni az árak, a hozam és a forrásfelhasználás tekintetében, piaci hiányosságok esetén ⁽¹⁾ az állami beavatkozás javíthatja a piacok működését, és ezáltal hozzájárulhat az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedéshez. A K+F+I-vel összefüggésben a piaci hiányosságok például abból is fakadhatnak, hogy a piaci szereplők általában nem veszik figyelembe a más gazdasági szereplőkre kiható (pozitív) externáliákat, és ezért társadalmi szempontból túl alacsony szintű K+F+I-tevékenységekbe fognak. Ehhez hasonlóan a K+F+I-projektek hátravethetik a finanszírozáshoz való hozzáférés hiányosságai (az aszimmetrikus információ miatt) vagy a vállalatok közötti koordinációs problémák is. Következésképpen a K+F+I-re irányuló állami támogatás összeegyeztethető lehet a belső piaccal, amennyiben az várhatóan elősegíti valamely piaci hiányosság kiküszöbölését egy közös európai érdeket szolgáló fontos projekt végrehajtásának előmozdítása vagy egyes gazdasági tevékenységek fejlesztésének megkönnyítése révén, és amennyiben az abból fakadó verseny- és kereskedelemtorzulás nem ellentétes a közérdekkel.

5. A K+F+I-re irányuló támogatást elsődlegesen a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja és 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja indokolja, amelyek értelmében a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintheti egy közös európai érdeket szolgáló fontos projekt végrehajtásának előmozdításához vagy bizonyos gazdasági tevékenységek Unión belüli fejlesztéséhez nyújtott támogatást, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan, a közös érdekekkel ellentétes mértékben a kereskedelem feltételeit.

6. Az állami támogatások uniós szabályozásának korszerűsítéséről szóló közleményben ⁽²⁾ a Bizottság három, az állami támogatás ellenőrzésének korszerűsítésével megvalósítandó célkitűzést jelentett be:

- a) fenntartható, intelligens és inkluzív növekedés ösztönzése a versenyképes belső piacon;
- b) az előzetes ellenőrzéseknek a belső piacra legnagyobb hatást gyakorló esetekre történő összpontosítása, az állami támogatások végrehajtása terén a tagállamokkal való együttműködés egyidejű erősítése mellett;
- c) a szabályok egyszerűsítése és gyorsabb határozathozatal.

7. A közleményben a Bizottság közös megközelítés követésére szólított fel a különböző iránymutatások és keretrendszerek következők céljából történő felülvizsgálatában: a belső piac erősítése, a közpénzekkel való hatékonyabb gazdálkodás előmozdítása az állami támogatások közös érdekű célkitűzésekhez igazításával, az ösztönző hatás, a támogatás szükséges minimumra korlátozása és a támogatás versenyre és kereskedelemre gyakorolt potenciális negatív hatásainak fokozottabb ellenőrzése. Az e keretrendszerben meghatározott összeegyeztethetőségi feltételek e közös megközelítésen alapulnak.

1. ALKALMAZÁSI KÖR ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1.1. Alkalmazási kör

8. Az e keretrendszerben meghatározott alapelvek a K+F+I-re irányuló állami támogatások esetében alkalmazandók a Szerződés által szabályozott valamennyi ágazatban. Tehát azokra az ágazatokra alkalmazandó, amelyekre az állami támogatás tekintetében külön szabályok vonatkoznak, hacsak e szabályok másként nem rendelkeznek.

9. Az Unió intézményei, ügynökségei, közös vállalkozásai és más szervei által központilag kezelt olyan uniós finanszírozás, amely sem közvetlenül, sem közvetve nem tartozik tagállami ellenőrzés alá ⁽³⁾, nem minősül állami támogatásnak. Az ilyen uniós finanszírozás más állami támogatással történő kombinálása esetén a Bizottság kizárólag az utóbbit veszi figyelembe annak megállapításához, hogy a bejelentési küszöbértéket és a maximális támogatási intenzitást betartották-e, vagy e keretrendszerrel összefüggésben el kell-e végezni az összeegyeztethetőség értékelését.

10. A nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatásban ⁽⁴⁾ és annak módosításaiban, illetve annak helyébe lépő iránymutatásban meghatározott nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak nyújtott K+F+I-támogatás nem tartozik e keretrendszer hatálya alá.

⁽¹⁾ A „piaci hiányosság” fogalom olyan helyzetekre utal, amelyekben a piacok a saját eszközeikkel vélhetően nem képesek arra, hogy hatékony eredményt mutassanak fel.

⁽²⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az állami támogatások uniós szabályozásának korszerűsítése”, COM(2012) 209 final, 2012.5.8.

⁽³⁾ Például a Horizont 2020 keretprogram vagy a vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő program (COSME) szerint nyújtott finanszírozás.

⁽⁴⁾ A Közösség iránymutatása a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról (HL C 244., 2004.10.1., 2. o.).

11. Az olyan kedvezményezettnek odaítélt K+F+I támogatás értékelésekor, amellyel szemben még nem teljesített, valamely támogatást jogellenesnek és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító korábbi bizottsági határozaton alapuló visszafizetési felszólítás van érvényben, a Bizottság figyelembe veszi a még visszafizetendő támogatási összeget⁽¹⁾.

1.2. A keretrendszer által lefedett támogatási intézkedések

12. A Bizottság egy sor olyan K+F+I intézkedést meghatározott, amelyek állami támogatása bizonyos feltételek mellett a belső piaccal összeegyeztethető lehet:

- a) **K+F projektekhez nyújtott támogatás**, amennyiben a kutatási projekt támogatott része az alapkutatások és alkalmazott kutatások kategóriáiba tartozik, melyek közül az utóbbi ipari kutatásra vagy kísérleti fejlesztésre osztható⁽²⁾. Az ilyen támogatás elsősorban a pozitív externáliákkal (a tudás szervezetek közötti átszivárgásaival) kapcsolatos piaci hiányosságokra irányul, de szolgálhatja a tökéletlen vagy aszimmetrikus információ vagy (főként együttműködési projektek esetében) a koordinációs hiányosságok által előidézett piaci hiányosságok orvosolását is;
- b) a K+F projektekkel kapcsolatos **megvalósíthatósági tanulmányokhoz nyújtott támogatás**, amely elsősorban a tökéletlen és aszimmetrikus információhoz kapcsolódó piaci hiányosságok leküzdését célozza;
- c) a **kutatási infrastruktúra megépítéséhez vagy korszerűsítéséhez nyújtott támogatás**, amely elsősorban a koordinációs nehézségekből fakadó piaci hiányosságok orvosolását célozza. Egyre nagyobb szükség van a magas színvonalú kutatási infrastruktúrára az úttörő kutatáshoz, mivel ezek vonzzák a világ tehetségeit, valamint lényegesek például az információs és kommunikációs technológiák és a kulcsfontosságú alatechnológiák számára⁽³⁾;
- d) **innovációs tevékenységekhez nyújtott támogatás**, amely elsősorban a pozitív externáliákkal (a tudás szervezetek közötti átszivárgásaival), a koordinációs nehézségekkel és – kisebb mértékben – az aszimmetrikus információkkal kapcsolatos piaci hiányosságok orvosolására irányul. Tekintettel a kis- és középvállalkozásokra (a továbbiakban: kkv-k), ilyen innovációs támogatás szabadalmak és más immateriális eszközök megszerzése, validálása és védelme, magasan képzett személyzet kirendelése, valamint innovációs tanácsadási és támogatási szolgáltatások céljára nyújtható. Továbbá a nagyvállalkozások és a kkv-k közötti, eljárási és szervezési innovációs tevékenységekben való együttműködés ösztönzése érdekében a kkv-k és a nagyvállalkozások ilyen tevékenységekre fordított költségei ugyancsak támogathatók;
- e) az **innovációs klaszterek támogatása**, amelynek célja azon koordinációs problémákhoz kapcsolódó piaci hiányosságok orvoslása, amelyek akadályozzák a klaszterek kialakulását, vagy korlátozzák a klaszterek közötti és az azokon belüli kölcsönhatásokat és ismeretáramlást. Az állami támogatás hozzájárulhat e probléma megoldásához, egyrészt az innovációs klaszterek nyitott és megosztott infrastruktúráiba történő beruházás támogatásával, másrészt pedig a klaszterek működésének – tíz évnél nem tovább tartó – támogatásával, erősítve ezzel együttműködésüket, hálózatépítésüket és egymástól való tanulásukat.

13. A tagállamoknak a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerint be kell jelenteniük a K+F+I támogatásokat, kivéve azokat az intézkedéseket, amelyek teljesítik a Bizottság által a 994/98/EK tanácsi rendelet⁽⁴⁾ 1. cikke alapján elfogadott csoportmentességi rendeletben meghatározott feltételeket.

14. E keretrendszer meghatározza a bejelentési kötelezettség alá eső és a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében értékelendő K+F+I támogatási programokra és egyedi támogatásokra vonatkozó összeegyeztethetőségi feltételeket⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Lásd a T-244/93. és T-486/93. sz., TWD Textilwerke Deggendorf GmbH kontra Bizottság egyesített ügyeket (EBHT 1995., II-02265. o.).

⁽²⁾ A Bizottság hasznosnak tartja a K+F tevékenységek különféle kategóriáinak megtartását, függetlenül attól, hogy a tevékenységek az innováció inkább interaktív, mint lineáris modelljét követik.

⁽³⁾ A kulcsfontosságú alatechnológiákat meghatározó és azonosító közlemény címe: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „A kulcsfontosságú alatechnológiák európai stratégiája – híd a növekedéshez és a munkahelyteremtéshez”, COM(2012) 341 final, 2012.3.26.

⁽⁴⁾ A 2013. július 22-i 733/2013/EU tanácsi rendelettel (HL L 204., 2013.7.31., 15. o.) módosított, az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos fajtáira történő alkalmazásáról szóló, 1998. május 7-i 994/98/EK tanácsi rendelet (HL L 142., 1998.5.14., 1. o.).

⁽⁵⁾ A közös európai érdeket szolgáló fontos projektek megvalósításának előmozdítására nyújtott állami támogatás – többek között a Szerződés 107. cikke (3) bekezdése b) pontjának megfelelően értékelt K+F+I támogatás – belső piaccal való összeegyeztethetőségének elemzési kritériumait egy másik bizottsági közlemény tartalmazza.

1.3. Fogalommeghatározások

15. E keretrendszer alkalmazásában az alábbi fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

- a) **„ad hoc támogatás”**: nem támogatási program keretében nyújtott támogatás;
- b) **„támogatás”**: minden olyan intézkedés, amely megfelel a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek;
- c) **„támogatási intenzitás”**: a támogatás bruttó összege az elszámolható költségek százalékában kifejezve, az adók vagy egyéb illetékek levonása előtt. Ha a támogatást nem vissza nem térítendő támogatás formájában nyújtják, akkor a támogatás összege megegyezik a vissza nem térítendő támogatás bruttó egyenértékével. A több részletben kifizetendő támogatást a nyújtásakor érvényes értékére kell diszkontálni. A diszkontáláshoz alkalmazott kamatláb a támogatás odaítélésekor irányadó leszámítolási kamatláb ⁽¹⁾. A támogatási intenzitást kedvezményezettenként számítják ki;
- d) **„támogatási program”**: olyan intézkedések, amelyek alapján – anélkül, hogy további végrehajtási intézkedésekre lenne szükség – az intézkedésben általában és absztrakt módon meghatározott vállalkozások számára egyedi támogatást lehet odaítélni, valamint olyan intézkedések, amelyek alapján egy konkrét projekthez nem kapcsolódó támogatás egy vagy több vállalkozás számára odaítélhető;
- e) **„alkalmazott kutatás”**: ipari kutatás, kísérleti fejlesztés vagy a kettő bármilyen kombinációja;
- f) **„szokásos piaci feltételek”**: azt jelenti, hogy a szerződő felek közötti ügylet feltételei azonosak az önálló vállalkozások között létrejövő ügyletek feltételeivel, és mentesek az összejátszás minden elemétől. Minden olyan tranzakció teljesíti a szokásos piaci feltételekre vonatkozó elvárást, amely nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes eljárás eredménye;
- g) **„a támogatás odaítélésének időpontja”**: az a nap, amelyen az alkalmazandó nemzeti jogrendszer értelmében a támogatás igénybevételenek jogát a kedvezményezettre ruházzák;
- h) **„hatékony együttműködés”**: legalább két független fél közötti tudás- vagy technológiacserére, vagy közös cél munkamegosztással történő elérésére irányuló együttműködés, amelynek során a felek közösen határozzák meg az együttműködési projekt hatályát, hozzájárulnak annak végrehajtásához és megosztják annak kockázatait és eredményeit. Egy vagy több fél viselheti a projekt teljes költségét és így mentesítheti a többi felet annak pénzügyi kockázatai alól. A szerződéses kutatás és a kutatási szolgáltatások nyújtása nem tekinthető együttműködési formának.
- i) **„kizárólagos fejlesztés”**: olyan kutatási és fejlesztési szolgáltatások közbeszerzése, amelyek teljes haszna kizárólag az ajánlatkérő szervnél vagy az ajánlatkérőnél jelentkezik a szolgáltatásnak a saját tevékenységében való felhasználása során, feltéve, hogy a kapott szolgáltatás ellenértékét az ajánlatkérő szerv vagy az ajánlatkérő teljes mértékben megfizeti;
- j) **„kísérleti fejlesztés”**: a meglévő tudományos, technológiai, üzleti és egyéb, vonatkozó ismeretek és szakértelem megszerzése, összesítése, megosztása és felhasználása új vagy javított termékek, eljárások vagy szolgáltatások kidolgozása céljából. Idetartozhatnak például az új termékek, eljárások és szolgáltatások fogalmi meghatározását, megtervezését és dokumentálását célzó tevékenységek is. A kísérleti fejlesztéshez tartozhat az új vagy javított termékek, eljárások és szolgáltatások prototípusainak és kísérleti modelljeinek kidolgozása, illetve kiállítása, az ilyen termékeknek a tényleges működési körülményeket reprezentáló környezetben történő tesztelése és jóváhagyása abban az esetben, ha e tevékenységek elsődleges célja a véglegesnek még nem tekinthető termék, eljárás vagy szolgáltatás technikai továbbfejlesztése. Idetartozhat a kereskedelmiileg felhasználható olyan prototípusok és kísérleti modellek kifejlesztése, amelyek kereskedelmi végtérmekek minősülnek, mert előállításuk túlságosan költséges ahhoz, hogy az kizárólag demonstrációs és hitelesítési céllal történjen. A kísérleti fejlesztésbe nem tartoznak bele azok a szokásos vagy időszakos változtatások, amelyeket meglévő termékeken, gyártósorokon, előállítási eljárásokon, szolgáltatásokon és egyéb folyamatban lévő műveleteken eszközölnek, még akkor sem, ha e változtatások fejlesztésnek minősülnek;

⁽¹⁾ Lásd a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról szóló bizottsági közleményt (HL C 14., 2008.1.19., 6. o.).

- k) **„megvalósíthatósági tanulmány”**: egy projekt potenciáljának értékelése és elemzése, melynek célja, hogy a projekt erősségeinek és hiányosságainak, az azzal járó lehetőségeknek és veszélyeknek objektív és ésszerű módon történő feltárása révén segítse a döntéshozatali folyamatot, valamint a végrehajtáshoz szükséges források azonosítását és végső soron a siker kilátásainak mérlegelését;
- l) **„kizárólagos odaítélés”**: a kutatóhely, kutatási infrastruktúra vagy közbeszerző a szellemi tulajdonjogok valamennyi gazdasági előnyét élvezve azáltal, hogy azok – főként a tulajdonjog és a használatba adáshoz való jog – korlátlan mértékben a rendelkezésére állnak. A fogalom jelentheti azt a kutatóhelyet vagy kutatási infrastruktúrát (nevezetesen a közbeszerzőt) is, amely úgy dönt, hogy további szerződéseket köt e jogokra vonatkozóan, ideértve azoknak egy adott együttműködési partner (nevezetesen vállalkozások) felé történő használatba adását is.
- m) **„alapkutatás”**: kísérleti vagy elméleti munka, amelyet elsősorban a jelenségek vagy megfigyelhető tények hátterével kapcsolatos új ismeretek megszerzésének érdekében folytatnak, anélkül, hogy kilátásba helyeznék azok üzleti alkalmazását vagy felhasználását;
- n) **„bruttó támogatási egyenérték”**: a támogatás összege, ha az támogatás formájában valósul meg, az adók és egyéb illetékek levonása előtt;
- o) **„magasan képzett munkaerő”**: felsőoktatásban szerzett oklevéllel és – a doktori képzést is beleértve – legalább ötéves szakirányú tapasztalattal rendelkező munkaerő;
- p) **„egyedi támogatás”**: meghatározott vállalkozásnak nyújtott támogatás, amely lehet *ad hoc* támogatás vagy támogatási program alapján nyújtott támogatás;
- q) **„ipari kutatás”**: tervezett kutatás vagy kritikus vizsgálat, amelynek célja új ismeretek és szakértelem megszerzése új termékek, eljárások vagy szolgáltatások kifejlesztéséhez, vagy a létező termékek, eljárások vagy szolgáltatások jelentős mértékű fejlesztésének elősegítéséhez. Magában foglalja komplex rendszerek összetevőinek a létrehozását, és beletartozhat a prototípusok laboratóriumi környezetben vagy létező rendszerekhez szimulált interfésszel rendelkező környezetben történő megépítése, valamint kísérleti sorozatok gyártása, amennyiben ez az ipari kutatáshoz – nevezetesen a generikus technológiák ellenőrzéséhez – szükséges;
- r) **„innovációs tanácsadó szolgáltatások”**: a tudástranszferrel, tudásbeszerzéssel, az immateriális javak védelmével és kiaknázásával, a szabványhasználattal és a szabványokra vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatos tanácsadás, segítségnyújtás és képzés;
- s) **„innovációs klaszter”**: önálló felek (pl. innovatív induló vállalkozások, kis-, közép- és nagyvállalkozások, valamint kutató-ismeretterjesztő szervezetek, nonprofit szervezetek és egyéb kapcsolódó gazdasági szereplők) szerveződése, amelyet az innovációs tevékenység ösztönzésére hoztak létre, egyrészt a létesítménymegosztásra, az ismeret- és tapasztalatcserére való ösztönzés, másrészt a tudástranszferhez, kapcsolatépítéshez, ismeretterjesztéshez, valamint a klaszterben részt vevő vállalkozások és egyéb szervezetek közötti együttműködéshez való hozzájárulás révén;
- t) **„innovációs támogató szolgáltatások”**: irodahelyiség, adatbankok, könyvtárak, piackutatás, laboratóriumhasználat, minőségtanúsítás, tesztelés és tanúsítás biztosítása hatékonyabb termékek, eljárások vagy szolgáltatások kifejlesztése céljára;
- u) **„immateriális javak”**: nem anyagi vagy pénzügyi eszközök, például szabadalom, szabadalmi licencia, know-how vagy más szellemi tulajdon;
- v) **„tudástranszfer”**: bármely olyan folyamat, amelynek célja valamely kifejezett vagy hallgatóságos tudás megszerzése, gyűjtése vagy megosztása, ideértve a szakértelmet és kompetenciákat a gazdasági és nem gazdasági tevékenységek terén egyaránt, például a kutatási együttműködés, tanácsadás, licenciák, spin-off vállalkozások, publikációk, kutatók vagy más, e területen tevékenykedő alkalmazottak mobilitása területén. A tudományos és technológiai tudáson felül egyéb ismereteket is magában foglal, így például a szabványhasználattal és a szabványokra vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatos ismereteket, valamint a tényleges működési körülményeket reprezentáló környezetet és a szervezési innováció módszereit, továbbá az immateriális javak azonosításával, megszerzésével, védelmével, megóvásával és kiaknázásával kapcsolatos ismeretek igazgatását;

- w) **„nagyvállalkozások”**: a kis- és középvállalkozások fogalommeghatározásába nem tartozó vállalkozások;
- x) **„nettó többletköltségek”** a támogatott projekt vagy tevékenység várható nettó jelenértéke és egy olyan életképes kontrafaktuális beruházás közötti különbség, amelyet a kedvezményezett a támogatás hiányában valószínűsíthetett volna meg;
- y) **„szervezési innováció”**: új szervezési módszer alkalmazása egy vállalkozás üzleti gyakorlatában, munkahelyi szervezetében vagy külső kapcsolataiban; nem tartoznak ide az olyan változtatások, amelyek a vállalkozásban már alkalmazott szervezési módszerekre alapulnak, a vezetési stratégia megváltoztatása, az összefonódások és felvásárlások, egy eljárás alkalmazásának beszüntetése, az egyszerű tőkepótlás vagy tőkenövelés, a kizárólag a tényezőárák megváltozásához köthető változások, az egyedi igényekhez igazítás, a helyhez kötöttség, a rendszeres szezonális és egyéb ciklikus változások, valamint az új vagy jelentősen továbbfejlesztett termékekkel folytatott kereskedelem;
- z) **„személyi jellegű költségek”**: a kutatók, technikusok és egyéb kisegítő személyzet alkalmazásával járó költségek, amennyiben a vonatkozó projekt vagy tevékenység területén foglalkoztatják őket;
- aa) **„kereskedelmi hasznosítást megelőző közbeszerzés”**: olyan kutatási és fejlesztési szolgáltatások közbeszerzése, amelyek esetében az ajánlatkérő szerv vagy az ajánlatkérő az eredményeket és a hasznát nem használja fel teljes egészében a saját tevékenységéhez, hanem piaci feltételek mellett megosztja azokat a szolgáltatókkal. Az olyan szerződésnek, amelynek tárgya egy vagy több, e keretrendszerben meghatározott kutatási és fejlesztési kategóriába tartozik, korlátozott időtartamra kell szólnia és magában foglalhatja a prototípusok vagy az első termékek vagy szolgáltatások korlátozott mennyiségének teszt sorozat formájában történő fejlesztését. Kereskedelmi mennyiségű termék vagy szolgáltatás megvásárlása nem képezheti ugyanazon szerződés tárgyát;
- bb) **„eljárási innováció”**: új vagy jelentős mértékben javított termelési vagy szolgáltatási módszer alkalmazása (ideértve a technikákban, felszerelésekben vagy szoftverekben eszközölt jelentős változtatásokat is); nem minősülnek innovációnak a kisebb változtatások vagy fejlesztések, a termelési vagy szolgáltatási képesség növelése olyan gyártási vagy logisztikai rendszerek bevezetése révén, amelyek nagyban hasonlítanak a már használatban lévőkhöz, egy eljárás alkalmazásának beszüntetése, az egyszerű tőkepótlás vagy tőkenövelés, a kizárólag a tényezőárák megváltozásához köthető változások, az egyedi igényekhez igazítás, a helyhez kötöttség, a rendszeres szezonális és egyéb ciklikus változások, valamint az új vagy jelentősen továbbfejlesztett termékekkel folytatott kereskedelem;
- cc) **„K+F projekt”**: az e keretrendszerben meghatározott kutatási és fejlesztési kategóriák közül egyet vagy többet érintő tevékenységeket magában foglaló olyan művelet, amely egy adott gazdasági, tudományos vagy műszaki jellegű, előre világosan meghatározott céllal rendelkező oszthatatlan feladat végrehajtására irányul. A K+F projekt több munkacsomagból, tevékenységből vagy szolgáltatásból állhat, és tartalmazza az egyértelmű célkitűzéseket, az e célok végrehajtásához szükséges intézkedéseket (ideértve azok várható költségét), valamint a konkrét eredményeket, ami lehetővé teszi az említett tevékenységek kimenetelének azonosítását és összehasonlítását a releváns célkitűzésekkel. Amennyiben két vagy több K+F projekt nem választható el egyértelműen egymástól és különösen amikor a technológiai siker valószínűsége az érintett projektek tekintetében nem független egymástól, azok egyetlen projektként tekintendők.
- dd) **„visszafizetendő előleg”**: projekthez nyújtott olyan kölcsön, amelyet egy vagy több részletben fizetnek ki, és amely kölcsön visszafizetésének feltételei a projekt eredményétől függenek;
- ee) **„kutató-ismeretterjesztő szervezet”** vagy „kutatóhely”: (közjogi vagy magánjogi értelemben) jogi formájától vagy finanszírozási módjától függetlenül olyan entitás (pl. egyetem vagy kutatóintézet, technológiatranszfer-ügynökség, innovációközvetítő, valós és/vagy virtuális együttműködést kínáló kutatóorientált entitás), amelynek elsődleges célja a független tevékenységként végzett alapkutatás, ipari kutatás vagy kísérleti fejlesztés, és/vagy e tevékenységek eredményeinek oktatás, közzététel vagy tudástranszfer útján széles körben történő terjesztése. Amennyiben ilyen entitás gazdasági tevékenységet is folytat, e gazdasági tevékenységek költségeit és bevételeit külön kell elszámolni. Azok a vállalkozások, amelyek például részvényesként vagy tagként döntő befolyással lehetnek egy ilyen entításra, nem élvezhetnek preferenciális hozzáférést az általa elért eredményekhez;

- ff) **„kutatási infrastruktúra”**: olyan létesítmények, erőforrások és kapcsolódó szolgáltatások (beleértve a tudományos felszerelést és -eszközöket), amelyeket a tudományos közösség az adott területtel kapcsolatos kutatásához használ; tudásalapú erőforrások, például gyűjtemények, archívumok, strukturált tudományos információk; olyan infokommunikációs technológiai infrastruktúrák, mint a hálózat, a számítástechnikai eszközök, a szoftverek és a távközlési eszközök, valamint a kutatáshoz szükséges bármilyen más egyedi eszköz. E kutatási infrastruktúrák lehetnek egy helyszínre telepítettek vagy szétszórta (hálózatba szervezett erőforrások) ⁽¹⁾;
- gg) **„kirendelés”**: egy alkalmazottnak a kedvezményezett általi ideiglenes alkalmazása, ahol az alkalmazott jogosult visszatérni előző munkaadójához;
- hh) **„kis- és középvállalkozások” vagy „kkv-k”**: a „kisvállalkozások” és „középvállalkozások” olyan vállalkozások, amelyek megfelelnek a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló bizottsági ajánlásban ⁽²⁾ szereplő feltételeknek;
- ii) **„a munkálatok kezdete”** vagy **„a projekt kezdete”**: a K+F+I tevékenységek kezdete, illetve a kedvezményezett és a projekt kivitelezéséért felelős vállalkozók között létrejött első megállapodás időpontja közül a korábbi. Nem tekintendő munkálatok kezdetének az olyan előkészítő munkálatok, mint az engedélyek beszerzése és a megvalósíthatósági tanulmányok elkészítése;
- jj) **„tárgyi eszközök”**: földterületből, épületekből, üzemekből, gépekből és berendezésekből álló eszközök.

2. ÁLLAMI TÁMOGATÁS A SZERZŐDÉS 107. CIKKÉNEK (1) BEKEZDÉSE ÉRTELMÉBEN

16. Általában valamennyi olyan intézkedés, amely megfelel a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, állami támogatásnak minősül. Jóllehet önálló bizottsági közlemény foglalkozik azzal, hogy a Bizottság általában miként értelmezi az állami támogatások fogalmát, az Európai Unió Bírósága általi jogértelmezés sérelme nélkül e szakasz ismerteti a K+F+I tevékenységek területén előforduló helyzeteket.

2.1. Állami támogatásban részesülő kutató-ismeretterjesztő szervezetek és kutatási infrastruktúrák

17. A kutató-ismeretterjesztő szervezetek (a továbbiakban: kutatóhelyek) és kutatási infrastruktúrák abban az esetben részesülhetnek állami támogatásban, ha azok állami finanszírozása megfelel a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében foglalt valamennyi feltételnek. Az állami támogatás fogalmáról szóló közleményben foglaltak szerint és a Bíróság ítélezési gyakorlatával összhangban a kedvezményezettnek vállalkozásnak kell minősülnie, ez a minősítés azonban nem függ a jogállásától – vagyis attól, hogy a köz- vagy a magánjog hatálya alá tartozik-e –, sem pedig gazdasági jellegétől, azaz hogy nyereségorientált-e vagy sem. A vállalkozásnak minősülés szempontjából inkább az a döntő, hogy az adott szervezet folytat-e olyan gazdasági tevékenységet, amely egy adott piacon termékek vagy szolgáltatások kínálását foglalja magában ⁽³⁾.

2.1.1. Nem gazdasági tevékenységek állami finanszírozása

18. Amennyiben ugyanazon szervezet gazdasági és nem gazdasági jellegű tevékenységeket egyaránt végez, a nem gazdasági tevékenységek állami finanszírozása nem tartozik a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése alá, amennyiben a két tevékenység jellege, költségei, finanszírozása és bevételei egyértelműen elkülöníthetők, és ezáltal a gazdasági tevékenység kereszttámogatása ténylegesen elkerülhető. Az érintett szervezet éves pénzügyi kimutatásai bizonyítékkul szolgálhatnak a költségek, a finanszírozás és a bevételek megfelelő elosztásához.

19. A Bizottság megítélése szerint általában az alábbiak sorolhatók a nem gazdasági jellegű tevékenységek közé:

⁽¹⁾ Lásd az európai kutatási infrastruktúráért felelős konzorcium (ERIC) közösségi jogi keretéről szóló, 2009. június 25-i 723/2009/EK tanácsi rendelet (HL L 206., 2009.8.8., 1. o.) 2. cikkének a) pontját.

⁽²⁾ A Bizottság 2003. május 6-i ajánlása a mikro-, kis- és középvállalkozások meghatározásáról (HL L 124., 2003.5.20., 36. o.).

⁽³⁾ A C-118/85. sz. Olaszország kontra Bizottság ügy, (EBHT 1987., 2599. o., 7. pont); A C-35/96. sz. Bizottság kontra Olaszország ügy (EBHT 1998., I-3851. o., 36. pont); A C-309/99. sz. Wouters ügy (EBHT 2002., I-1577. o., 46. pont).

a) a kutatóhelyek és kutatási infrastruktúrák elsődleges tevékenységei és különösen:

- a több és képzetesebb humánerőforrás érdekében történő oktatás. Az ítélkezési gyakorlattal⁽¹⁾ és a Bizottság döntéshozatali gyakorlatával⁽²⁾ összhangban, továbbá az állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közleményben⁽³⁾ és az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokról szóló közleményben foglaltak szerint a túlnyomórészt vagy teljes egészében az állam által finanszírozott és felügyelt nemzeti oktatási rendszer keretében megszervezett közoktatás nem gazdasági tevékenységnek tekinthető⁽⁴⁾,
- független K+F folytatása az ismeretek kibővítése és a jobb megértés érdekében, ideértve az együttműködési K+F-et, amennyiben a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra hatékony együttműködést folytat⁽⁵⁾,
- a kutatási eredmények széles körben, megkülönböztetésmentes és nem kizárólagos alapon történő terjesztése például oktatás, nyílt hozzáférésű adatbázisok, nyílt közzététel vagy szabad szoftverek révén;

b) tudástranszferrel kapcsolatos tevékenységek, amennyiben azokat a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra (ideértve azok részlegeit vagy leányvállalatait) végzi, illetve erre egymással együttműködésben, vagy más hasonló szervezetek nevében kerül sor, és az ilyen tevékenységekből származó összes nyereséget visszaforgatják a kutatási infrastruktúra vagy kutatási infrastruktúra elsődleges tevékenységébe. Az ilyen tevékenységek nem gazdasági jellegét nem sérti az a körülmény, ha a vonatkozó szolgáltatásokat harmadik felek részére nyílt eljárás keretében alvállalkozásba adják.

20. Amennyiben valamely kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra gazdasági és nem gazdasági tevékenységet egyaránt végez, az állami finanszírozás csak annyiban tartozik az állami támogatási szabályok hatálya alá, amennyiben az a gazdasági tevékenységekkel összefüggő költségek fedezésére szolgál⁽⁶⁾. Amennyiben a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra csaknem kizárólag nem gazdasági tevékenységet végez, a teljes tevékenysége az állami támogatási szabályok hatályán kívül eshet, feltéve, hogy csupán járulékos gazdasági tevékenységet folytat, azaz olyan tevékenységet, amely közvetlenül kapcsolódik a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra működéséhez és ahhoz feltétlenül szükséges, vagy amely szervesen kapcsolódik a fő nem gazdasági tevékenységéhez, és a hatálya korlátozott. E keretrendszer alkalmazásában a Bizottság szerint akkor áll fenn ennek az esete, ha a gazdasági tevékenységek pontosan ugyanazokat az inputokat használják fel (például alapanyagok, felszerelés, munka és állóeszközök), mint a nem gazdasági tevékenységek, és az ilyen gazdasági tevékenységre évente alokkált kapacitás nem haladja meg az érintett szervezet teljes éves kapacitásának 20 százalékát.

2.1.2. Gazdasági tevékenységek állami finanszírozása

21. A 20. pont sérelme nélkül amennyiben a kutatóhelyek vagy kutatási infrastruktúrák gazdasági tevékenységet folytatnak – például a felszereléseiket vagy laboratóriumaikat bérbe adják vállalkozások számára, szolgáltatásokat nyújtanak vállalkozásoknak vagy szerződéses kutatást végeznek – az ilyen gazdasági tevékenységek állami finanszírozása általában állami támogatásnak minősül.

22. Mindazonáltal a Bizottság nem tekinti a kutatóhelyet vagy kutatási infrastruktúrát állami támogatás kedvezményezettjének, amennyiben az pusztán közvetítőként jár el, és az állami finanszírozás teljes összegét, illetve a finanszírozás révén szerzett összes előnyt továbbadja a végső kedvezményezettek számára. Ez általában a következő esetekben áll fenn:

a) az állami finanszírozás és a finanszírozás révén szerzett előny számszerűsíthető és kimutatható, és megfelelő mechanizmus áll rendelkezésre annak biztosításához, hogy azokat teljes egészében továbbadták a végső kedvezményezettek felé, például árcsökkentés formájában; valamint

⁽¹⁾ A C-263/86. sz. *Humble és Edel* ügy (EBHT 1988., I-5365. o., 9–10., 15–18. pont); A C-109/92. sz. *Wirth* ügy (EBHT 1993., I-06447. o., 15. pont).

⁽²⁾ Lásd például az NN54/2006 sz. *Prerov logistics College* és az N 343/2008 sz. *Egyedi támogatás a Nyíregyházi Főiskolának a Patrium Tudásközpont fejlesztéséhez* ügyet.

⁽³⁾ Lásd az európai uniós állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény 26–29. pontját (HL C 8., 2012.1.11., 4. o.).

⁽⁴⁾ A munkaerő-továbbképzés a képzési támogatásokra vonatkozó állami támogatási szabályok értelmében nem minősül a kutatóhelyek elsődleges nem gazdasági tevékenységének.

⁽⁵⁾ A K+F szolgáltatások nyújtása vagy a vállalkozások nevében folytatott K+F nem tekinthető független K+F tevékenységnek.

⁽⁶⁾ Amennyiben valamely kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra finanszírozása mind állami, mind magánforrásból történik, a Bizottság szerint akkor áll fenn ennek az esete, ha az érintett szervezet egy meghatározott elszámolási időszakban történő állami finanszírozásának mértéke meghaladja a nem gazdasági tevékenységek terén jelentkező költségének mértékét.

- b) a közvetítő nem részesül további előnyben, mivel vagy nyílt közbeszerzési eljárás útján választották ki, vagy az állami finanszírozás minden olyan entitás számára hozzáférhető, amely megfelel a szükséges objektív feltételeknek, így tehát a fogyasztók mint végső kedvezményezettek hasonló szolgáltatásokat vehetnek igénybe bármely releváns közvetítőtől.

23. Amennyiben a 22. pontban foglalt feltételek teljesülnek, a végső kedvezményezettre vonatkoznak az állami támogatási szabályok.

2.2. Vállalkozásoknak államilag finanszírozott kutató-ismeretterjesztő szervezetek és kutatási infrastruktúrák révén nyújtott közvetett állami támogatás

24. Azt a kérdést, miszerint a vállalkozások a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerint előnyhöz jutnak-e, és ha igen, milyen feltételek mellett, amennyiben valamely kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra szerződéses kutatást vagy kutatási szolgáltatásokat nyújt számukra, illetve ha együttműködést folytatnak egy kutatóhellyel vagy kutatási infrastruktúrával, az állami támogatási szabályok általános elveivel összhangban kell megválaszolni. Ennek céljából – az állami támogatás fogalmáról szóló bizottsági közleményben foglaltak szerint – különösen annak vizsgálata látszik helyénvalónak, hogy a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra magatartása az államnak tulajdonítható-e ⁽¹⁾.

2.2.1. Vállalkozások nevében folytatott kutatás (szerződéses kutatás vagy kutatási szolgáltatások)

25. Amennyiben valamely kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra szerződéses kutatást végez vagy kutatási szolgáltatást nyújt egy vállalkozásnak, rendszerint az utóbbi határozza meg a szerződéses feltételeket, rendelkezik a kutatási tevékenység eredményei felett és viseli a kudarc kockázatát, általában nem adható állami támogatás a vállalkozás számára, ha a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra megfelelő díjazásban részesül a szolgáltatásaiért és különösen az alábbi feltételek teljesülése esetén:

- a) a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra a kutatási szolgáltatását vagy a szerződéses kutatást piaci áron nyújtja ⁽²⁾; vagy
- b) amennyiben piaci ár nem létezik, a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra olyan áron nyújtja a kutatási szolgáltatást vagy szerződéses kutatást, amely:

- tükrözi a szolgáltatás teljes költségét, valamint általában magában foglalja az érintett szolgáltatás ágazatában tevékenykedő vállalkozások által szokásosan alkalmazott árrés alapján megállapított árrést, vagy
- olyan piaci alapon zajló tárgyalások eredményeképpen alakult ki, amelyek során a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra szolgáltatásnyújtói minőségében annak érdekében tárgyalt, hogy a szerződés megkötésekor legmagasabb gazdasági előnyre tegyen szert, és a kialakított ár legalább a határköltségeit fedezze.

26. Amennyiben a szellemi tulajdonjogok tulajdoni vagy hozzáférési joga megmarad a kutatóhelynél vagy kutatási infrastruktúrájánál, azok piaci értéke levonható az érintett szolgáltatásokért fizetendő árból.

2.2.2. Együttműködés a vállalkozásokkal

27. Egy projekt akkor tekinthető hatékony együttműködésben végrehajtott projektnak, ha legalább két független fél működik együtt egy közös cél munkamegosztással történő elérésében, amelynek során közösen határozzák meg a projekt hatályát, részt vesznek annak kidolgozásában, hozzájárulnak annak végrehajtásához és megosztják annak pénzügyi, technológiai, tudományos és egyéb kockázatait és eredményeit. Egy vagy több fél viselheti a projekt teljes költségét és így mentesítheti a többi felet annak pénzügyi kockázatai alól. Az együttműködési projektek feltételeit – különös tekintettel a költségekhez való hozzájárulásra, a kockázatok és eredmények megosztására, az eredmények terjesztésére, a szellemi tulajdonjogokhoz való hozzáférésre és azok birtoklásának szabályaira – a projekt kezdete előtt kell rögzíteni ⁽³⁾. A szerződéses kutatás és a kutatási szolgáltatások nyújtása nem tekinthető együttműködési formának.

⁽¹⁾ Lásd a C-482/99. sz. Franciaország kontra Bizottság ügyet (EBHT 2002., I-4397., 24. pont).

⁽²⁾ Amennyiben a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra első ízben, kísérleti jelleggel és egyértelműen meghatározott időkorlátokon belül nyújt konkrét kutatási szolgáltatást vagy végez szerződéses kutatást egy adott vállalkozás nevében, a Bizottság elvileg a felszámított árat piaci árnak tekinti, ha az adott kutatási szolgáltatás vagy szerződéses kutatás egyszeri és bizonyíthatóan nincs piaca.

⁽³⁾ Nem tartoznak ezek közé az érintett tevékenységekből és szolgáltatásokból következő szellemi tulajdonjogok piaci értékére és a projekthez való hozzájárulás értékére vonatkozó konkrét megállapodások.

28. Egy vállalkozások és kutatóhelyek vagy kutatási infrastruktúrák által közösen megvalósított együttműködési projekt esetében a Bizottság úgy tekinti, hogy a részt vevő vállalkozások nem részesülnek közvetett állami támogatásban a kutatóhelyen vagy kutatási infrastruktúrán keresztül az együttműködés kedvező feltételeinek köszönhetően, ha az alábbi feltételek egyike teljesül:

- a) a részt vevő vállalkozások viselik a projekt teljes költségét; vagy
- b) a szellemi tulajdonjogokkal nem járó együttműködési eredmények széles körben terjeszthetők, és a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra tevékenységeiből fakadó bármely szellemi tulajdonjog teljes egészében a szóban forgó entitásokat illeti meg; vagy
- c) a projektből fakadó szellemi tulajdonjogok és az azokkal összefüggő hozzáférési jogok a különböző együttműködő partnereket illetik meg oly módon, hogy az megfelelően tükrözze a munkacsomagjaikat, hozzájárulásaikat és érdekeiket; vagy
- d) a kutatóhelyek vagy kutatási infrastruktúrák piaci árnak megfelelő térítést kapnak a tevékenységeikből fakadó, a részt vevő vállalkozásoknak átadott, vagy a részt vevő vállalkozások számára hozzáférhető szellemi tulajdonjogokért. A részt vevő vállalkozások által a kutatóhelynek vagy kutatási infrastruktúrának az adott szellemi tulajdonjogokat eredményező tevékenysége költségeihez nyújtott – mind pénzügyi, mind nem pénzügyi jellegű – hozzájárulások értékének abszolút összege levonható az említett térítésből.

29. A 28. d) pont alkalmazásában a Bizottság akkor tekinti úgy, hogy a kapott térítés a piaci árnak megfelelő, ha az lehetővé teszi az érintett kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra számára, hogy e jogok valamennyi gazdasági előnyét élvezze, és az alábbi feltételek egyikének teljesülése esetén:

- a) a térítés összegét nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes versenyalapú értékesítési eljárás keretében állapították meg; vagy
- b) független szakértői értékelés támasztja alá, hogy térítés összege legalább megegyezik a piaci árral; vagy
- c) a kutatóhely vagy kutatási infrastruktúra – mint eladó – bizonyítani tudja, hogy ténylegesen piaci alapon zajló tárgyalásokat folytatott a térítés összegéről annak érdekében, hogy a szerződés megkötésekor legmagasabb gazdasági előnyre tegyen szert, a jogszabályban előírt célkitűzések szem előtt tartása mellett; vagy
- d) olyan esetben, amikor az együttműködési megállapodás elővásárlási jogot biztosít az együttműködő vállalkozásnak a kutatóhellyel vagy kutatási infrastruktúrával való együttműködésből fakadó szellemi tulajdonjogokra, és ezen entitások kölcsönös jogot gyakorolnak, hogy harmadik felektől gazdaságilag előnyösebb ajánlatokat kérjenek be azért, hogy az együttműködő vállalkozás ennek megfelelően kiigazítsa ajánlatát.

30. Amennyiben a 28. pontban szereplő feltételek egyike sem teljesül, a kutatóhelyek vagy kutatási infrastruktúrák által a projekthez nyújtott hozzájárulás teljes értékét az együttműködő vállalkozások számára nyújtott előnynek kell tekinteni, amelyre az állami támogatási szabályok alkalmazandók.

2.3. Kutatási és fejlesztési szolgáltatások közbeszerzése

31. A közbeszerzők a kutatási és fejlesztési szolgáltatásokat kizárólagos fejlesztésre, illetve a kereskedelmi hasznosítást megelőző közbeszerzésre irányuló eljárások útján egyaránt beszerezhetik a vállalkozásoktól ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Lásd a következő közleményt és a hozzá kapcsolódó szolgálati munkadokumentumot: A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzés: az innováció serkentése a fenntartható, minőségi európai közszolgáltatások érdekében”, COM(2007) 799 végleges, 2007.12.14.

32. Mindaddig, amíg az alkalmazandó irányelvek szerinti nyílt közbeszerzési eljárásra⁽¹⁾ kerül sor, a Bizottság általában úgy tekinti, hogy a vonatkozó szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások nem részesülnek a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásban⁽²⁾.

33. Minden egyéb esetben, köztük a kereskedelmi hasznosítást megelőző közbeszerzés esetén, a Bizottság úgy tekinti, hogy a vállalkozások nem részesülnek állami támogatásban, amennyiben az érintett szolgáltatásokért fizetett ár teljes mértékben tükrözi a közbeszerző által kapott előnyök piaci értékét és a részt vevő szolgáltatók által viselt kockázatokat, különösen az alábbi feltételek mindegyikének teljesülése esetén:

- a) a kiválasztási eljárás nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes és a pályázati eljárást megelőzően meghatározott, objektív kiválasztási és odaítélési feltételeken alapul;
- b) a felek összes jogát és kötelezettségét – ideértve a szellemi tulajdonjogokat – ismertető tervezett szerződéses megállapodást már a pályázati eljárást megelőzően az érdekelt pályázók rendelkezésére bocsátják;
- c) a közbeszerzés a részt vevő szolgáltatók egyike számára sem biztosít semmilyen preferenciális elbánást a kereskedelmi mennyiségű végterméknek vagy szolgáltatásnak az érintett tagállamban található közbeszerző felé történő szállítását illetően⁽³⁾; és
- d) az alábbi feltételek egyike teljesül:

- mindazon eredmények, amelyekkel nem járnak együtt szellemi tulajdonjogok, széles körben terjeszthetők, például kiadványok, oktatás vagy szabványügyi szervek tevékenységéhez való hozzájárulás révén, lehetővé téve, hogy azokat más vállalkozás lemásolja, és valamennyi szellemi tulajdonjog teljes egészében a közbeszerzőt illeti meg, vagy
- az a szolgáltató, amelyet az eredményekből adódóan a szellemi tulajdonjogok megilletnek, köteles díjmentesen korlátlan hozzáférést biztosítani a közbeszerző számára az ilyen eredményekhez, továbbá piaci feltételek szerint hozzáférést kell biztosítania a harmadik felek számára, például nem kizárólagos szabadalmi licenciák útján.

34. Amennyiben a 33. pontban szereplő feltételek nem teljesülnek, a tagállamok a közbeszerző és a vállalkozás között létrejött szerződésben foglalt feltételek egyedi értékelésére támaszkodhatnak, a K+F+I támogatásokra vonatkozó, a Szerződés 108. cikkének (3) bekezdésében szereplő általános bejelentési kötelezettség sérelme nélkül.

3. KÖZÖS ÉRTÉKELÉSI ELVEK

35. Annak értékelésekor, hogy egy bejelentett támogatási intézkedés a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető-e, a Bizottság általában azt elemzi, hogy a támogatási intézkedés kialakítása biztosítja-e azt, hogy a támogatás közös érdekű célkitűzés eléréséhez való pozitív hozzájárulása meghaladja a kereskedelemre és a versenyre gyakorolt potenciálisan negatív hatásait.

36. Az állami támogatások uniós szabályozásának korszerűsítéséről szóló, 2012. május 8-i közlemény a Bizottság által végrehajtott valamennyi támogatási intézkedés összeegyeztethetőségének értékelésében alkalmazható közös elvek azonosítására és meghatározására szólít fel. E célból a Bizottság csak azokat a támogatási intézkedéseket tekinti a Szerződéssel összeegyeztethetőnek, amelyek az alábbi feltételek mindegyikének megfelelnek:

- a) jól meghatározott közös érdekű célkitűzéshez való hozzájárulás: az állami támogatási intézkedésnek közös érdekű célkitűzést kell szolgálnia a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének megfelelően (4.1. szakasz);

⁽¹⁾ Lásd a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 27. cikkét (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.) és a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 45. cikkét (HL L 94., 2014.3.28., 243. o.). Hasonlóképpen a 2014/24/EU irányelv 28. cikke és a 2014/25/EU irányelv 46. cikke szerinti meghívások eljárások esetén a Bizottság szintén úgy tekinti, hogy a vállalkozások nem részesülnek állami támogatásban, kivéve, ha bizonyos érdekelt szolgáltatók indokolatlanul kiesnek a pályázásra jogosultak köréből.

⁽²⁾ Hasonló a helyzet akkor is, amikor a közbeszerzők egy korábbi K+F közbeszerzésből eredő innovatív megoldásokat vagy olyan, nem K+F termékeket és szolgáltatásokat szereznek be, amelyek termékkel, eljárással vagy szervezéssel kapcsolatos innovációt szükségessé tevő teljesítményszinten teljesítendő.

⁽³⁾ Azon eljárások sérelme nélkül, amelyek az egyedi vagy specializált termékek vagy szolgáltatások kifejlesztésére és azt követő értékesítésére egyaránt kiterjednek.

- b) az állami beavatkozás szükségessége: az állami támogatási intézkedésnek olyan esetre kell irányulnia, amikor a támogatás olyan lényegi fejlődést eredményez, amelyet a piac önmagában nem tud megvalósítani, például egy piaci hiányosság megszüntetését vagy egy kiegyenlítési vagy kohéziós probléma kezelését (4.2. szakasz);
- c) a támogatási intézkedés megfelelősége: a tervezett támogatási intézkedésnek megfelelő szakpolitikai eszközt kell jelentenie a közös érdekű célkitűzés kezeléséhez (4.3. szakasz);
- d) ösztönző hatás: a támogatásnak oly módon kell megváltoztatnia az érintett vállalkozás(ok) magatartását, hogy azok olyan többlettevékenységekbe kezdjenek, amelyeket támogatás nélkül nem, vagy csak korlátozott mértékben, másképpen vagy más helyszínen végeznének (4.4. szakasz);
- e) a támogatás arányossága (a támogatás minimális szintre történő korlátozása): a támogatás összegét és intenzitását arra a szintre kell korlátozni, amely az érintett vállalkozás(ok) kiegészítő beruházásának vagy tevékenységének elindításához minimálisan szükséges (4.5. szakasz);
- f) a tagállamok közötti versenyre és kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülése: a támogatás negatív hatásait kellőképpen korlátozni kell annak érdekében, hogy az intézkedés pozitív hatásai kerüljenek túlsúlyba (4.6. szakasz);
- g) a támogatás átláthatósága: a tagállamoknak, a Bizottságnak, a gazdasági szereplőknek és a nyilvánosságnak könnyen hozzáférniük a vonatkozó jogszabályokhoz és az azok alapján odaítélt támogatásokkal kapcsolatos lényeges információkhoz (4.7. szakasz).

37. A támogatási programok egyes kategóriáinak általános egyenlege a 5. szakaszban leírt utólagos értékelési követelmény hatálya alá eshet. Ilyen esetekben a Bizottság az érintett programok időtartamát korlátozhatja (szokászosan négy évre vagy annál rövidebb időtartamra), a későbbi hosszabbításuk ismételt bejelentésének lehetősége mellett.

38. Ha a támogatási intézkedés vagy az ahhoz kapcsolt feltételek (beleértve a finanszírozási módszert is, amennyiben ez az intézkedés szerves részét alkotja) szükségképpen az uniós jog megsértésével járnak, a támogatás nem nyilvánítható összeegyeztethetőnek a belső piaccal⁽¹⁾.

39. Bármely egyedi támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségének értékelése során a Bizottság figyelembe veszi a Szerződés 101. vagy 102. cikkének megsértésével kapcsolatos olyan eljárásokat, amelyek a támogatás kedvezményezettjét érinthetik, és amelyek lényegesek lehetnek a támogatásnak a Szerződés 107. cikkének (3) bekezdése szerinti értékelése szempontjából⁽²⁾.

4. A K+F+I TÁMOGATÁSOK ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGÉNEK ÉRTÉKELÉSE

40. A K+F+I projektekhez nyújtott állami támogatás abban az esetben tekinthető összeegyeztethetőnek a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjával, ha a 3. szakaszban ismertetett közös értékelési elvek alapján a K+F+I tevékenységek előmozdításához vezet anélkül, hogy a közös érdekekkel ellentétes módon hátrányosan befolyásolná a kereskedelem feltételeit.

41. Ebben a szakaszban a Bizottság kifejti, hogyan alkalmazza majd e közös értékelési elveket, és adott esetben a támogatási programokra különös feltételeket, a bejelentési kötelezettség alá eső egyedi támogatásokra pedig kiegészítő feltételeket állapít meg⁽³⁾.

4.1. Jól meghatározott közös érdekű célkitűzéshez való hozzájárulás

4.1.1. Általános feltételek

42. A K+F+I-re fordított támogatás általános célkitűzése az Unión belüli K+F+I tevékenység előmozdítása. Ezáltal a K+F+I támogatás hozzájárul majd az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést célzó Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek megvalósításához.

43. Azon tagállamoknak, amelyek állami támogatást kívánnak nyújtani a K+F+I céljára, pontosan meg kell határozniuk a kitűzött célt és különösen ki kell fejteniük, hogy a tervezett intézkedés hogyan szolgálja majd a K+F+I előmozdítását. Az európai strukturális és beruházási alapokból társfinanszírozásban részesülő intézkedések esetében a tagállamok a kapcsolódó operatív programban foglalt indokolásra támaszkodhatnak.

⁽¹⁾ Lásd például a C-156/98. sz., Németország kontra Bizottság ügyet (EBHT 2000., I-6857. o., 78. pont), valamint a C-333/07. sz., Régie Networks kontra Rhone Alpes Bourgogne ügyet (EBHT 2008., I-10807. o., 94–116. pont).

⁽²⁾ Lásd a C-225/91. sz. Matra kontra Bizottság ügyet (EBHT 1993., I-3203. o., 42. pont).

⁽³⁾ A csoportmentességi rendeletben meghatározott feltételek továbbra is teljes mértékben alkalmazandók minden egyéb egyedi támogatás esetében, többek között abban az esetben is, amikor a támogatást egy bejelentési kötelezettség alá eső támogatási program alapján ítélik oda.

44. Ami a bejelentési kötelezettség alá eső támogatási programokat (a továbbiakban: bejelentendő támogatási programok) illeti, a Bizottság kedvezően ítéli meg azon támogatási intézkedéseket, amelyek egy, a K+F+I tevékenységek ösztönzését célzó átfogó program vagy cselekvési terv vagy intelligens szakosodási stratégia szerves részét képezik, és hasonló korábbi támogatási intézkedések szigorú értékelési bizonyítják hatékonyságukat.

45. Az Unió által is – közvetlenül vagy közvetetten (azaz a Bizottság, annak végrehajtó ügynökségei, a Szerződés 185. és 187. cikke alapján létrehozott közös vállalkozások vagy bármely más olyan végrehajtó testület által, amely vonatkozásában az uniós finanszírozás nem áll a tagállamok közvetlen vagy közvetett felügyelete alatt) –finanszírozott projektek vagy tevékenységek számára odaítélt állami támogatások tekintetében a Bizottság úgy fogja tekinteni, hogy megállapítást nyert a jól meghatározott közös érdekű célkitűzéshez való hozzájárulás.

4.1.2. Az egyedi támogatásokra vonatkozó kiegészítő feltételek

46. Annak bizonyításához, hogy valamely bejelentési kötelezettség alá eső egyedi támogatás (a továbbiakban: bejelentendő egyedi támogatás) hozzájárul a K+F+I tevékenységek fokozásához, a tagállamok az alábbi mutatókat alkalmazhatják, egyéb releváns mennyiségi és minőségi adatokkal együtt:

- a) *a projekt méretének növekedése*: a projekt összköltségének növekedése (a támogatás kedvezményezettjének a támogatás nélküli helyzetben jelentkező költségeinek csökkentése nélkül); a K+F+I tevékenységben részt vevő személyek számának növekedése;
- b) *az alkalmazási kör bővülése*: a várható projekteredmények számának növekedése; a projekt ambíciószintjének növekedése, amelyet a nagyobb számú részt vevő partner, a tudományos vagy technológiai áttörés nagyobb valószínűsége vagy a kudarc nagyobb kockázata (amely nevezetesen a projekt hosszú távú jellegéhez és az eredményei bizonytalanságához kötődik) jellemez;
- c) *az ütem gyorsulása*: a projekt végrehajtása rövidebb időt vesz igénybe egy azonos, de támogatásban nem részesülő projekt végrehajtásához szükséges időhöz viszonyítva;
- d) *a teljes ráfordítás összegének növekedése*: a támogatás kedvezményezettje által K+F+I-re fordított teljes összeg növekedése, abszolút értékben vagy a fogalom arányában; a projekt lekötött költségvetésének változása (más projektek költségvetésének ennek megfelelő csökkenése nélkül).

47. Annak megállapításához, hogy a támogatás hozzájárul a K+F+I szintjének növeléséhez az Unión belül, a Bizottság nem csupán a vállalkozás által végzett K+F+I tevékenység nettó növekedését vizsgálja meg, hanem azt is, hogy a támogatás mennyiben járul hozzá K+F+I-re fordított kiadások általános növekedéséhez az érintett ágazaton belül, valamint az Unió nemzetközi viszonylatban vett helyzetének javulásához a K+F+I tekintetében. A Bizottság kedvezően ítéli meg azon támogatási intézkedéseket, amelyekre vonatkozóan tervezik a közös érdekhez való hozzájárulás nyilvánosan hozzáférhető utólagos értékelését.

4.2. Az állami beavatkozás szükségessége

4.2.1. Általános feltételek

48. Amint azt a 3. szakaszban kifejtettük, az állami támogatás szükséges lehet a K+F+I növeléséhez az Unión belül, amennyiben a piac önállóan nem képes hatékony eredmény elérésére. Annak értékeléséhez, hogy az állami támogatás hatékonyan segíti-e a közös érdekű célkitűzés megvalósítását, először is a támogatás által kezelendő probléma azonosítása szükséges. Az állami támogatásnak olyan helyzetekre kell irányulnia, amikor a segítségével olyan lényegi fejlődés érhető el, amelyet a piac önmagában nem tud megvalósítani. A tagállamoknak ki kell fejteniük, hogy a támogatási intézkedés miként enyhítheti ténylegesen azokat a piaci hiányosságokat, amelyek abból adódnának, ha a közös érdekű célkitűzést a szóban forgó támogatás nélkül kellene megvalósítani.

49. A K+F+I egy sor tevékenységen keresztül valósul meg, amelyek általában több termékpiachoz kapcsolódnak, és amelyek a rendelkezésre álló képességeket aknázzák ki az említett termékpiacon, illetve teljesen új termékpiacon új vagy jobb termékek, szolgáltatások és eljárások kifejlesztéséhez, ezáltal gyorsítva a gazdasági növekedés ütemét, hozzájárulva a területi és szociális kohézióhoz vagy támogatva az általános fogyasztói érdekeket. Ugyanakkor, tekintettel a rendelkezésre álló K+F+I képességekre, a piaci hiányosságok megakadályozhatják, hogy a piac elérje optimális teljesítményét, és elégtelen eredményhez vezethetnek az alábbi okokból kifolyólag:

- **pozitív externáliák/a tudás szervezetek közötti átszivárgásai:** a K+F+I gyakran teremt előnyöket a társadalom számára pozitív továbbgyűrűző hatások – például a tudás szervezetek közötti átszivárgásai vagy más gazdasági szereplők számára a kiegészítő termékek vagy szolgáltatások kifejlesztésére irányuló lehetőségek javítása – formájában. Ugyanakkor a piacra hagyatkozva sok projekt a magánszféra szempontjából kevésbé vonzó megtérülési arányt mutathat, még ha egyébként a projektek társadalmi szempontból előnyösek lennének is, mivel a profitorientált vállalkozások nem képesek kellő mértékben kiaknázni a tevékenységeik előnyeit, amikor az általuk végzett K+F+I mértékéről döntenek. Következésképpen az állami támogatás hozzájárulhat az olyan, társadalmi vagy gazdasági szempontból összességében előnyökkel járó projektek végrehajtásához, amelyek egyébként nem valósulnának meg.

Mindazonáltal sem a K+F+I tevékenységek externáliáiból fakadó valamennyi előny, sem pedig önmagában az externáliák jelenléte nem jelenti azt automatikusan, hogy az állami támogatás összeegyeztethető a belső piaccal. A fogyasztók általában hajlandók megfizetni az új termékek és szolgáltatások közvetlen előnyeit, miközben a cégek más meglévő eszközök – köztük a szellemi tulajdonjogok – révén aknázhatják ki a beruházásaikból fakadó előnyöket. Egyes esetekben azonban ezek az eszközök nem tökéletesek, és olyan fennmaradó piaci hiányosságokat hagyhatnak maguk után, amelyek állami támogatással orvosolhatók. Például amint amellet gyakran érvelnek az alapkutatásra vonatkozóan, nehezen lehetne megakadályozni, hogy mások hozzáférjenek egyes tevékenységek eredményeihez, ami ezáltal a közjavat szolgálja. Másfelől a termeléssel kapcsolatos konkrét ismeretek gyakran hatékonyan védhetők – például szabadalmak által –, lehetővé téve, hogy a feltaláló növelje a találmányával járó hasznot,

- **tökéletlen és aszimmetrikus információ:** a K+F+I tevékenységeket a bizonytalanság magas szintje jellemzi. Bizonyos körülmények között a tökéletlen és aszimmetrikus információ következtében a magánbefektetők vonakodhatnak értékes projektek finanszírozásától, a jól képzett munkavállalók pedig nem biztos, hogy tudatában vannak az innovatív vállalkozásoknál való elhelyezkedés lehetőségeinek. Ennek eredményeképpen előfordulhat, hogy nem megfelelő az emberi és pénzügyi erőforrások megoszlása, és lehet, hogy a társadalom és a gazdaság szempontjából értékes projektek sosem valósulnak meg.

Egyes esetekben a tökéletlen és aszimmetrikus információ gátolhatja a finanszírozáshoz jutást is. Mindazonáltal a tökéletlen információ és a kockázat jelenléte nem indokolja automatikusan az állami támogatás szükségességét. Az a tény, ha nem finanszíroznak olyan projekteket, amelyek befektetéseinek egyéni megtérülése alacsonyabb, jelezheti akár a piac hatékony működését is. Továbbá a kockázat minden egyes üzleti tevékenység részét képezi, és önmagában nem tekinthető piaci hiányosságnak. Az aszimmetrikus információval összefüggésben azonban a kockázat súlyosbíthatja a finanszírozási nehézségeket,

- **koordinációs és hálózati hiányosságok:** a vállalkozások azon képességét, hogy egymással összehangolják tevékenységüket vagy interakcióba lépjenek a K+F+I területét érintő eredmények elérése érdekében, számos tényező hátráltathatja, köztük a nagyszámú, adott esetben eltérő érdekektől vezérelt együttműködő partner közötti koordináció nehézségei, a szerződések kidolgozásával kapcsolatos problémák, valamint az együttműködés összehangolásának nehézségei, melyet okozhat például a bizalmas információk megosztása is.

4.2.2. Az egyedi támogatásokra vonatkozó kiegészítő feltételek

50. Miközben bizonyos piaci hiányosságok visszavethetik a K+F+I általános szintjét az Unióban, a gazdaságon belül nem minden vállalkozást és ágazatot érintenek azonos mértékben az ilyen piaci hiányosságok. Következésképpen a bejelentendő egyedi támogatás tekintetében a tagállamoknak megfelelő információt kell szolgáltatniuk arról, hogy a támogatás az uniós K+F+I-vel kapcsolatos általános piaci hiányosság orvosolását szolgálja-e, vagy egy konkrét – például valamely ágazatra vagy üzletágra vonatkozó – piaci hiányosság megszüntetésére irányul.

51. Az orvosolni kívánt konkrét piaci hiányosságtól függően a Bizottság a következőket veszi figyelembe:

- **a tudás szervezetek közötti átszivárgásai:** a tudásterjesztési tervezett szintje; a létrehozott tudás sajátossága; lehetőségek a szellemi tulajdonjogok védelmére; más termékekkel és szolgáltatásokkal való komplementaritás foka;
- **tökéletlen és aszimmetrikus információ:** a K+F+I tevékenységek kockázati szintje és összetettsége; a külső finanszírozás szükségessége; a támogatás kedvezményezettjének jellemzői a külső finanszírozáshoz való jutást illetően;

- **koordinációs hiányosságok:** az együttműködő vállalkozások száma; az együttműködés intenzitása; az együttműködő partnerek közötti érdekkülönbségek; a szerződések kidolgozásának problémái; az együttműködés összehangolásával kapcsolatos problémák.

52. Az állítólagos piaci hiányosságokra vonatkozó elemzésében a Bizottság különös figyelmet fordít majd minden hozzáférhető ágazati összehasonlításra vagy egyéb tanulmányra, amelyeket az érintett tagállamoknak kell a rendelkezésére bocsátaniuk.

53. A klasztereknek nyújtott beruházási vagy működési támogatásra vonatkozó bejelentéskor a tagállamoknak információt kell szolgáltatniuk az innovációs klaszter tervezett vagy várható szakosodásáról, a meglévő regionális potenciálról és a hasonló céllal létrehozott klaszterek jelenlétéről Unióban.

54. Az Unió által is – közvetlenül vagy közvetetten (azaz a Bizottság, annak végrehajtó ügynökségei, a Szerződés 185. és 187. cikke alapján létrehozott közös vállalkozások vagy bármely más olyan végrehajtó testület által, amely vonatkozásában az uniós finanszírozás nem áll a tagállamok közvetlen vagy közvetett felügyelete alatt) – finanszírozott projektek vagy tevékenységek számára odaítélt állami támogatások tekintetében a Bizottság úgy fogja tekinteni, hogy megállapítást nyert az állami beavatkozás szükségessége.

55. Másfelől az olyan projektekhez vagy tevékenységekhez nyújtott állami támogatás esetében, amelyek a technológiai tartalom, a kockázati szint és a méret tekintetében hasonlóak az Unióban piaci feltételek mellett már végrehajtott projektekhez és tevékenységekhez, a Bizottság elvileg feltételezi, hogy nem áll fenn piaci hiányosság és további bizonyítékokat és indoklást kér az állami beavatkozás szükségességére.

4.3. A támogatási intézkedés megfelelősége

4.3.1. Alternatív szakpolitikai eszközök megfelelősége

56. Nem az állami támogatás az egyedüli olyan szakpolitikai eszköz, amely a tagállamok rendelkezésére áll a K+F+I tevékenységek ösztönzésére. Nem szabad megelégedni arról, hogy erre létezhetnek más, alkalmasabb eszközök is, például a szabályozást, a közbeszerzést és a szabványosítást is magukban foglaló keresletoldali intézkedések, valamint a közzsféra által finanszírozott kutatás és oktatás forrásainak emelése, illetve általános adóintézkedések. Valamely szakpolitikai eszköz megfelelősége egy adott esetben általában a megoldandó probléma jellegére vezethető vissza. Például egy új belépő K+F+I eredmények kiaknázásával kapcsolatos nehézségeinek kezeléséhez az állami támogatásnál megfelelőbb lehet a piaci akadályok csökkentése, az oktatásba történő beruházás növelése megfelelőbben orvosolhatja a szakképzett munkaerő hiányát, mint az állami támogatás nyújtása.

57. Az állami támogatás általános tilalma alól mentesülve engedélyezhető K+F+I-hez nyújtott támogatás, ha arra egy közös érdekű cél eléréséhez van szükség. Következésképpen lényeges elemet képez e tekintetben annak mérlegelése, hogy a K+F+I-hez nyújtott támogatás megfelelő eszköznek tekinthető-e a K+F+I tevékenységek növelésére, és ha igen, milyen mértékben, tekintettel arra, hogy más, kevésbé torzító eszközök azonos eredményeket érhetnek el.

58. Az összeegyeztethetőség értékelésekor a Bizottság különös figyelmet szentel az érintett tagállam által a tervezett intézkedésre vonatkozóan készített hatásvizsgálatoknak. Azok az intézkedések, amelyeknél a tagállamok más szakpolitikai lehetőségeket is figyelembe vettek, és amelyek esetében az állami támogatáshoz hasonló szelektív eszközök alkalmazásának előnyeit megállapították, és azokról a Bizottságot tájékoztatták, megfelelő eszköznek tekinthetők.

59. Az Unió által is – közvetlenül vagy közvetetten (azaz a Bizottság, annak végrehajtó ügynökségei, a Szerződés 185. és 187. cikke alapján létrehozott közös vállalkozások vagy bármely más olyan végrehajtó testület által, amely vonatkozásában az uniós finanszírozás nem áll a tagállamok közvetlen vagy közvetett felügyelete alatt) – finanszírozott projektek vagy tevékenységek számára odaítélt állami támogatások tekintetében a Bizottság úgy fogja tekinteni, hogy megállapítást nyert a támogatási intézkedés megfelelősége.

4.3.2. Megfelelőség más támogatási eszközök viszonylatában

60. A K+F+I-re vonatkozó állami támogatás különböző formákban ítéldhető oda. A tagállamnak ezért biztosítania kell, hogy a támogatást abban a formában ítéljék oda, amely várhatóan a legkisebb verseny- és kereskedelemtorzulással jár. E tekintetben, ha a támogatást közvetlen anyagi előnyökkel járó támogatási formák valamelyikében ítélik oda (például közvetlen támogatás, adómentesség vagy adókedvezmény vagy más kötelező díjak kapcsán biztosított mentességek vagy kedvezmények, kedvezményes áron kínált földterület, áruk vagy szolgáltatások), az érintett tagállamnak csatolnia kell a többi lehetőségre vonatkozó elemzést, és ismertetnie kell, miért találja úgy, hogy más, potenciálisan kisebb torzító hatással járó támogatási formák – például a visszafizetendő előlegek, illetve az adósság- vagy tőkeinstrumentumokra épülő támogatási formák (például állami garanciák, részesedés vásárlása vagy kedvező feltételek melletti alternatív hitelezés és tőkejuttatás) – kevésbé megfelelőek.

61. A támogatási eszközt azon piaci hiányosságra tekintettel kell kiválasztani, amelynek orvosolására a támogatás törekszik. Például amikor az jelenti a mögöttes piaci hiányosságot, hogy az aszimmetrikus információ miatt problémák mutatkoznak az adósság idegen tőkével történő finanszírozásának lehetőségeit illetően, a tagállamoknak általában likviditási támogatás – például hitel vagy garancia – formájában kell támogatáshoz folyamodniuk a vissza nem térítendő támogatás helyett. Mivel a vállalkozás köteles vállalni egy bizonyos mértékű kockázatmegosztást is, általában a visszafizetendő előleg jelenti az előnyben részesítendő támogatási eszközt. Különösen azokban az esetekben, amikor likviditási támogatástól vagy visszafizetendő előlegtől eltérő formában nyújtanak támogatást a piachoz közel álló tevékenységekhez, a tagállamoknak meg kell indokolniuk az adott konkrét piaci hiányosság orvosolására választott eszköz megfelelőségét. Az operatív programok célkitűzéseit és prioritásait megvalósító támogatási programok esetében a programokban választott finanszírozási eszköz elvben megfelelő eszköznek tekinthető.

4.4. Ösztönző hatás

4.4.1. Általános feltételek

62. A K+F+I támogatás csak akkor tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek, ha ösztönző hatása van. Ösztönző határról akkor beszélünk, ha a támogatás oly módon változtatja meg valamely vállalkozás magatartását, hogy az olyan többlettevékenységekbe kezd, amelyeket támogatás nélkül nem, vagy csak korlátozott mértékben vagy másképpen végezne el. A támogatás mindazonáltal nem támogathatja valamely tevékenység azon költségeit, amelyek a vállalkozásnál amúgy is felmerültek volna, és nem kompenzálhatja valamely gazdasági tevékenység szokásos üzleti kockázatát⁽¹⁾.

63. A Bizottság úgy véli, hogy a támogatás nem jelent ösztönzést a kedvezményezett számára az olyan esetekben, amikor a vonatkozó K+F+I tevékenység⁽²⁾ már azelőtt megkezdődött, hogy a kedvezményezett támogatás iránti kérelmet nyújtott volna be a nemzeti hatóságokhoz⁽³⁾. Amennyiben a munka már azelőtt megkezdődött, hogy a kedvezményezett benyújtotta támogatás iránti kérelmet nyújtott a nemzeti hatóságokhoz, a projekt nem támogatható.

64. A támogatás iránti kérelemnek tartalmaznia kell legalább a kérelmező nevét és méretét, a projekt leírását, ideértve a helyszínt, valamint a munka kezdetének és befejezésének időpontját, a végrehajtáshoz szükséges állami támogatás összegét és a támogatható költségek listáját.

65. Amennyiben állami támogatásnak minősülnek, a tagállamok által benyújtott értékelő tanulmányok⁽⁴⁾ alapján a Bizottság úgy tekintheti, hogy az adóintézkedések ösztönző hatással rendelkeznek, mivel a vállalkozásokat nagyobb K+F+I ráfordításokra ösztönzik.

4.4.2. Az egyedi támogatásokra vonatkozó kiegészítő feltételek

66. A bejelentendő egyedi támogatások tekintetében a tagállamoknak bizonyítaniuk kell a Bizottság felé, hogy az intézkedés ösztönző hatással jár; ennek céljából egyértelmű bizonyítékot kell szolgáltatniuk arra, hogy a támogatás pozitívan befolyásolta a vállalkozás arra irányuló döntését, hogy olyan K+F+I tevékenységeket végezzen, amelyeket támogatás hiányában nem végzett volna el. Annak érdekében, hogy a Bizottság elvégezhesse a szóban forgó támogatási intézkedés átfogó értékelését, az érintett tagállamnak nem csupán a támogatott projekttel kapcsolatos információkat kell benyújtania, hanem – a lehetséges mértékben – annak a részletes leírását is, hogy mi történhetett volna vagy ésszerűen mi lett volna elvárható a támogatás hiányában, azaz mi lett volna a kontrafaktuális forgatókönyv. E forgatókönyv lehet az alternatív projekt hiánya vagy a kedvezményezett által a belső döntéshozatala során egyértelműen meghatározott és kellőképpen előre láthatónak tekintett alternatív projekt, illetve vonatkozhat olyan alternatív projektre, amely teljes egészében vagy részlegesen az Unión kívül valósul meg.

67. Vizsgálata során a Bizottság a következő tényezőket veszi figyelembe:

— **a várt változás pontos meghatározása:** pontosítani kell, hogy az állami támogatás eredményeképpen milyen magatartásbeli változás várható, azaz a támogatásból fakadóan számítani lehet-e új projekt elindítására, vagy valamely projekt méretének, alkalmazási körének vagy ütemének növekedésére,

⁽¹⁾ A C-630/11 P. és C-633/11 P. HGA és mások kontra Bizottság egyesített ügyek (még nem tették közzé).

⁽²⁾ Ha a támogatási kérelem egy K+F projektre irányul, az nem zárja ki, hogy a potenciális kedvezményezett már készített megvalósíthatósági tanulmányokat, amelyekre nem vonatkozik az állami támogatás iránti kérelem.

⁽³⁾ Az egymást követő szakaszokban végrehajtott azon projektek vagy tevékenységek számára nyújtott támogatás esetében, amelyek különböző támogatás-odaítélési eljárások alá esnek, a munka nem kezdődhet meg a támogatás iránti első kérelem benyújtása előtt. Amennyiben adóintézkedés formájában megvalósuló automatikus adóügyi támogatási program keretében nyújtott támogatásról van szó, e program elfogadásának és hatálybalépésének már a támogatott projekt vagy tevékenység megkezdése előtt meg kell történnie.

⁽⁴⁾ Jóllehet ez az újonnan bevezetett intézkedések esetében előzetesen nem lehetséges, a tagállamoktól elvárják, hogy nyújtsanak be értékelő tanulmányokat a saját, adókedvezmény formájában nyújtott támogatási programjuk ösztönző hatásáról (így az utólagos értékelések tervezett vagy szándékolt módszereinek általában az ilyen intézkedések struktúrájának szerves részét kell képeznie). Értékelő tanulmányok hiányában az adóügyi támogatási programok ösztönző hatása kizárólag az egymásra épülő intézkedések esetében feltételezhető.

- **kontrafaktuális elemzés:** a magatartásban bekövetkezett változást annak összevetésével kell meghatározni, hogy milyen eredménnyel és szinten valósulna meg a célzott tevékenység támogatással és támogatás nélkül. A két forgatókönyv eltérése mutatja a támogatási intézkedés hatását és az abból következő ösztönző hatást,
- **a jövedelmezőség szintje:** ha a projekt önmagában nem lenne elég jövedelmező ahhoz, hogy egy vállalkozás megvalósítsa, ám a társadalom számára jelentős előnyökkel bírna, nagyobb a valószínűsége annak, hogy a támogatás ösztönző hatással bír,
- **a beruházás összege és a pénzforgalom időtartama:** az ösztönző hatás értékelésekor pozitív elemként veszik figyelembe a jelentős induló beruházásokat, a megfelelő pénzforgalom alacsony szintjét, valamint a pénzforgalom igen távoli jövőben, igen bizonytalan módon jelentkező jelentős részét,
- **a jelentkező kockázat szintje:** a kockázatértékelés különösen figyelembe veszi a beruházás visszafordíthatatlan jellegét, a kereskedelmi kudarc lehetőségét, annak kockázatát, hogy a projekt a vártnál kevésbé lesz eredményes, annak kockázatát, hogy a projekt visszavetheti a támogatás kedvezményezettjének más tevékenységeit, valamint annak kockázatát, hogy a projekt költségei aláássák a vállalkozás pénzügyi életképességét.

68. A tagállamoknak a vizsgált projekthez kapcsolódó igazgatótanácsi dokumentumokra, kockázatértékelésekre, pénzügyi jelentésekre, belső üzleti tervekre, szakértői véleményekre és egyéb tanulmányokra kell támaszkodniuk. A tagállamokat segíthetik az ösztönző hatás fennállásának bizonyításában a keresleti, költség- és pénzügyi előrejelzéseket tartalmazó dokumentumok, a beruházási bizottsághoz benyújtott, a különböző beruházási forgatókönyveket részletesen ismertető dokumentumok vagy a pénzügyi intézmények számára benyújtott dokumentumok.

69. Annak biztosítása érdekében, hogy az ösztönző hatás megállapítása objektív alapon történik, a Bizottság az értékelése során összehasonlíthatja a vállalat-specifikus adatokat a kedvezményezett tevékenységi köre szerinti ágazatra vonatkozó adatokkal. A tagállamoknak lehetőség szerint különösen arra vonatkozó ágazatspecifikus adatokat kell szolgáltatniuk, hogy a kedvezményezett kontrafaktuális forgatókönyve, szükséges jövedelmezőségi szintje és a részéről elvárt pénzforgalom ésszerű.

70. Ebben az összefüggésben, a jövedelmezőségi szintet értékelhetik a kedvezményezett vállalkozás által bizonyítottan alkalmazott módszertani gyakorlatra vagy az érintett ágazatra jellemző módszertani gyakorlatra való hivatkozással, amelyeknek részét képezhetik a projekt nettó jelenértékének⁽¹⁾ (NPV), a belső megtérülési rátájának⁽²⁾ (IRR) és a befektetett tőke átlagos megtérülésének (ROCE) megállapítására szolgáló módszerek.

71. Amennyiben a támogatás nem változtatja meg a kedvezményezett magatartását azáltal, hogy további K+F+I tevékenységekre ösztönzi, nem jár pozitív hatással a K+F+I tevékenység Unióon belüli előmozdítását tekintve. Ezért a támogatás nem tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek az olyan esetekben, ahol úgy tűnik, hogy hasonló tevékenységekre a támogatás nélkül is sor kerülhetne és sor is kerülne.

4.5. A támogatás arányossága

4.5.1. Általános feltételek

72. Valamely K+F+I támogatás akkor tekinthető arányosnak, ha annak összege a támogatott tevékenység végrehajtásához szükséges minimális szintre korlátozódik.

⁽¹⁾ A projekt nettó jelenértéke a beruházás élettartama során előforduló pozitív és negatív, a tőkeköltség alapján jelenértékre diszkontált pénzforgalom különbözete.

⁽²⁾ A belső megtérülési ráta nem az adott év mérleg szerinti eredményén alapul, hanem azt a jövőbeni pénzforgalmat veszi figyelembe, amelyet a beruházó a beruházás teljes élettartama során tervez realizálni. Annak a diszkontrátának felel meg, amelynél a pénzforgalom nettó jelenértéke nullával egyenlő.

4.5.1.1. Maximális támogatási intenzitások

73. Annak biztosítása érdekében, hogy a támogatás szintje arányos legyen azon piaci hiányosságokkal, amelyek megszüntetésére törekszik, a támogatás összegét a támogatható költségek előre meghatározott köréhez viszonyítva kell megállapítani, és annak e támogatható költségek egy bizonyos hányadára kell korlátozódnia (támogatási intenzitás). A támogatási intenzitást külön kell megállapítani az egyes kedvezményezettekre, ideértve az együttműködési projektben részt vevőket is.

74. A kiszámíthatóság és az egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében a Bizottság maximális támogatási intenzitást alkalmaz a K+F+I támogatásra vonatkozóan, amelynek megállapítása az alábbi három kritérium alapján történik: i. a támogatás piachoz való közelsége, úgy mint a támogatás várható negatív hatásainak és a szükségességének mutatója, figyelembe véve a támogatott tevékenységekből származó potenciálisan magasabb bevételeket; ii. a kedvezményezett mérete, úgy mint annak a nagyobb kockázatnak a mutatója, amellyel a kisebb vállalkozások általában szembesülnek a kockázatos projektek finanszírozása során; valamint iii. a piaci hiányosság súlyossága, például a várható externáliák a tudásterjesztés szempontjából. Ennélfogva a támogatás intenzitásának általában alacsonyabbnak kell lennie a fejlesztéshez és az innovációhoz kapcsolódó tevékenységeknél, mint a kutatási tevékenységeknél.

75. Az e keretrendszer által érintett egyes támogatási intézkedésekre vonatkozó támogatható költségeket az I. melléklet tartalmazza. Amennyiben valamely K+F projekt különböző feladatokból tevődik össze, minden támogatható feladatnak az alapkutatás, ipari kutatás vagy kísérleti fejlesztés kategóriájába kell tartoznia⁽¹⁾. A különféle tevékenységek kategória szerinti osztályozásánál a Bizottság saját gyakorlatára, valamint az OECD Frascati kézikönyvében⁽²⁾ szereplő egyedi példákra és magyarázatokra hivatkozik.

76. Az általában valamennyi támogatható K+F+I intézkedés esetében alkalmazandó maximális támogatási intenzitást a II. melléklet⁽³⁾ tartalmazza.

77. Amennyiben olyan projekt részesül állami támogatásban, amely kutatóhelyek és vállalkozások együttműködésében valósul meg, a közvetlen állami támogatás és – amennyiben támogatásnak minősül – a kutatóhelyek ugyanezen projekthez nyújtott hozzájárulása együttesen nem haladhatja meg az alkalmazandó támogatási intenzitást az egyes kedvezményezett vállalkozások esetében.

4.5.1.2. Visszafizetendő előleg

78. Amennyiben egy tagállam visszafizetendő előleget nyújt, amely a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének értelmében állami támogatásnak minősül, az ebben a szakaszban foglalt szabályok alkalmazandók.

79. Ha egy tagállam – elegendő ellenőrizhető adatra támaszkodó érvényes módszertanra alapozva – bizonyítani tudja, hogy a visszafizetendő előleg formájában nyújtott támogatás bruttó támogatási egyenértéke kiszámítható, akkor a támogatási programot a kapcsolódó módszertannal együtt bejelentheti a Bizottságnak. Amennyiben a Bizottság e módszertant elfogadja és a programot összeegyeztethetőnek tekinti, akkor a támogatást a visszafizetendő előleg bruttó támogatási egyenértéke alapján oda lehet ítélni a II. mellékletben foglalt támogatási intenzitások mértékéig.

80. Minden más esetben a visszafizetendő előleget a támogatható költségek százalékában fejezik ki, és annak mértéke 10 százalékponttal meghaladhatja az alkalmazandó maximális támogatási intenzitást az alábbi feltételek teljesülése esetén:

- a) abban az esetben, ha a tevékenység kimenetele sikeres, az intézkedésnek rendelkeznie kell arról, hogy a kölcsönt legalább a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról szóló bizottsági közlemény⁽⁴⁾ alkalmazásából eredő, alkalmazandó leszámítolási kamatlábnak megfelelő kamattal növelve fizetik vissza;

⁽¹⁾ Ennek a minősítésnek nem kell feltétlenül időrendi megközelítést követnie, amely az időben szakaszosan halad az alapkutatástól a piachoz közelebb álló tevékenységek felé. Ennek megfelelően a Bizottságot semmi nem akadályozza abban, hogy a projekt keretében egy későbbi időpontban elvégzett feladatot ipari kutatásnak minősítsen, miközben úgy találja, hogy egy korábbi időpontban végzett tevékenység kísérleti kutatásnak minősül, vagy egyáltalán nem minősül kutatásnak.

⁽²⁾ „A tudományos és technológiai tevékenységek mérése, Javaslat a kutatás és kísérleti fejlesztés felméréseinek egységes gyakorlatára”, Frascati kézikönyv, Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet, 2002., illetve az azt módosító vagy annak helyébe lépő rendelkezések. Gyakorlati célból, és kivéve, ha bebizonyosodik, hogy az egyedi esetekben más osztályozást kellene alkalmazni, a különböző K+F kategóriák megfeleltethetnek a technológiai érettségi szinteknek (1. szint: alapkutatás, 2–4. szint: ipari kutatás, 5–8. szint: kísérleti jellegű technológiafejlesztés) – lásd: a Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „A kulcsfontosságú alaptermotechnológiák európai stratégiája – híd a növekedéshez és a munkahelyteremtéshez”, COM(2012) 341 final, 2012.6.26.

⁽³⁾ A mezőgazdasági és halászati ágazatban nyújtott kutatási és fejlesztési támogatás esetében alkalmazandó, csoportmentességi rendeletben meghatározott egyedi rendelkezések sérelme nélkül.

⁽⁴⁾ A Bizottság közleménye a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról (HL C 14., 2008.1.19., 6. o.).

- b) abban az esetben, ha az eredmény meghaladja a sikeresként meghatározott mértéket, az érintett tagállamnak kérelmeznie kell az alkalmazandó leszámítolási kamatlábnak megfelelő kamatot magában foglaló előleg összegének visszafizetésén felüli kifizetéseket;
- c) amennyiben a projekt nem vezet sikerre, az előleget nem kell teljes egészében visszafizetni. Részleges siker esetén a visszafizetés az elért siker mértékével arányosan történik.

81. Ahhoz, hogy a Bizottság értékelni tudja az intézkedést, annak részletes rendelkezéseket kell tartalmaznia a siker esetén történő visszafizetésről, és világosan meg kell határoznia, hogy ésszerű és prudenciális megfontolások alapján mi tekinthető sikeres kimenetelnek.

4.5.1.3. Adóintézkedések

82. Amennyiben állami támogatásnak minősül, az adóintézkedés támogatási intenzitását vagy az egyedi projektek alapján, vagy pedig egy vállalkozás szintjén az általános adókönyvitésnek és egy három, egymást követő adóévet meg nem haladó időszakban felmerülő elszámolható K+F+I költségek összegének arányaként lehet kiszámítani. Utóbbi esetben az adóintézkedés valamennyi támogatható K+F+I tevékenységre kivétel nélkül alkalmazható, de nem haladhatja meg a kísérleti fejlesztés esetében alkalmazandó támogatási intenzitást⁽¹⁾.

4.5.1.4. Támogatások halmozódása

83. Támogatás több, egymással versenyző támogatási program keretében is nyújtható, vagy *ad hoc* támogatással halmozható, feltéve, hogy a támogatás teljes összege nem lépi túl a tevékenységenként vagy projektenként az e keretrendszerben meghatározott maximális támogatási intenzitást. A 9. pontban említettek szerint az Unió intézményei, ügynökségei, közös vállalkozásai és más szervei által központilag kezelt olyan uniós finanszírozás, amely sem közvetlenül, sem közvetve nem tartozik tagállami ellenőrzés alá, nem minősül állami támogatásnak és azt nem kell figyelembe venni. Amennyiben az ilyen uniós finanszírozást állami támogatással kombinálják, az ugyanazon támogatható költségekhez kapcsolódó közfinanszírozás teljes összege azonban nem haladhatja meg az uniós jog alkalmazandó szabályai által megállapított legkedvezőbb finanszírozási rátát.

84. Amennyiben a K+F+I területén támogatásra jogosult kiadás teljes egészében vagy részben más célú támogatásra is jogosult, a közös részre a releváns szabályok bármelyike szerinti legkedvezőbb felső határ vonatkozik.

85. A K+F+I-hez nyújtott támogatás nem halmozható de minimis támogatással ugyanazon elszámolható költségek tekintetében, amennyiben az az e keretrendszerben megállapított támogatási intenzitás túllépését eredményezné.

4.5.2. Az egyedi támogatásokra vonatkozó kiegészítő feltételek

86. A bejelentendő egyedi támogatások tekintetében a maximális támogatási intenzitások előre meghatározott körével való összeegyeztethetőség önmagában nem elegendő az arányosság biztosításához.

87. Főszabályként – és a támogatás arányosságának megállapítása érdekében – a Bizottság megvizsgálja, hogy a támogatási összeg meghaladja-e a támogatott projekt kellő jövedelmezőségéhez minimálisan szükséges mértéket, például azáltal, hogy lehetővé teszi, hogy a belső megtérülési ráta megfelelően az ágazat- vagy vállalatspecifikus küszöbértéknek vagy az elvárható megtérülési szintnek. Referenciaértékként használhatók a kedvezményezett számára más K+F+I projektek megvalósításához szükséges normál megtérülési ráták, a vállalkozás tőkeköltségei vagy az érintett ágazatban általában tapasztalt megtérülések is. Valamennyi releváns várható költséget és hasznos számításba kell venni a projekt teljes élettartama alatt, ideértve a K+F+I tevékenységekből fakadó költségeket és bevételeket is.

88. Amikor például belső vállalati iratok útján bizonyítható, hogy a támogatás kedvezményezettje egyértelmű választás előtt áll, hogy támogatott projektet vagy egy alternatív, támogatás nélküli projektet hajtson végre, a támogatás akkor korlátozódik a szükséges minimumra, ha annak összege nem haladja meg az érintett tevékenységek megvalósításához szükséges nettó többletköltségeket, a támogatás hiányában végrehajtásra kerülő kontrafaktuális projekthez viszonyítva. A nettó többletköltségek meghatározásához a Bizottság összehasonlítja a beruházás várható nettó jelenértékét a támogatott projekten és a kontrafaktuális projekten belül, tekintetbe véve a különböző üzleti forgatókönyvek bekövetkeztének valószínűségét⁽²⁾.

⁽¹⁾ Ellenben ha egy adóügyi támogatási intézkedés különbséget tesz a K+F kategóriái között, a releváns támogatási intenzitások nem léphetők túl.

⁽²⁾ Az olyan különös esetben, amikor a támogatás kizárólag a projekt gyorsabb végrehajtásához járul hozzá, az összehasonlításnak főleg a különböző határidőket kell tükröznie a pénzforgalom és késedelmes piacra kerülés szempontjából.

89. Amennyiben K+F projektekhez, illetve kutatási infrastruktúrák létrehozásához vagy korszerűsítéséhez nyújtanak támogatást, és a Bizottság a 87. és a 88. pontban meghatározott módszertan alapján meg tudja állapítani, hogy a támogatás szigorúan a minimálisan szükséges szintre korlátozódik, a II. mellékletben foglaltaknál magasabb támogatási intenzitást is engedélyezhet, amelynek mértékét az alábbi táblázat tartalmazza.

	Kisvállalkozás	Középvállalkozás	Nagyvállalkozás
A K+F projektekhez nyújtott támogatás			
Alap kutatás	100 %	100 %	100 %
Alkalmazott kutatás	80 %	70 %	60 %
— vállalkozások közötti (nagyvállalkozások esetében határokon átnyúló vagy legalább egy kkv-vel folytatott együttműködés) vagy egy vállalkozás és egy kutatóhely közötti hatékony együttműködés esetén, vagy	90 %	80 %	70 %
— az eredmények széles körű terjesztése esetén			
Kutatási infrastruktúrák létrehozásához vagy korszerűsítéséhez nyújtott támogatás	60 %	60 %	60 %

90. Annak bizonyítása érdekében, hogy a támogatás a minimálisan szükséges szintre korlátozódik, a tagállamoknak ismertetniük kell a támogatási összeg megállapítására alkalmazott módszert. Az ösztönző hatás elemzésénél alkalmazott dokumentáció és számítások felhasználhatók a támogatás arányosságának vizsgálatához is. Amennyiben a szükségesnek tartott támogatás elsősorban a az idegen tőkével történő finanszírozás piaci nehézségeivel, sem mint a jövedelmezőség hiányával függ össze, különösen hatékony módszer annak biztosítására, hogy a támogatás a minimálisan szükséges szintre korlátozódjék, ha a támogatás nyújtása kölcsön, garancia vagy visszafizetendő előleg formájában történik, és nem pedig nem visszafizetendő formában, például vissza nem térítendő támogatás útján.

91. Amennyiben egy tagállamban a támogatott tevékenység megvalósítására több potenciális pályázó jelentkezik, az arányosság követelménye nagyobb valószínűséggel érvényesül, ha a projekt támogatásáról átlátható, objektív és hátrányos megkülönböztetésmentes kritériumok alapján döntenek.

92. A nemzetközi kereskedelem tényleges vagy lehetséges közvetlen vagy közvetett torzulásainak kiküszöbölése érdekében az e keretrendszer alapján rendszerint megengedhetőnél magasabb támogatási intenzitást is engedélyezhetnek, ha az Unió kívüli versenytársak az elmúlt három évben közvetlenül vagy közvetve azonos intenzitású támogatást kaptak hasonló projektekhez, illetve kapnak a közeljövőben. Mindazonáltal amikor valószínűsíthető, hogy a nemzetközi kereskedelem torzulásai több mint három év elteltével jelentkeznek – tekintettel a szóban forgó ágazat sajátos jellegére –, a referencia-időszakot ennek megfelelően meg lehet hosszabbítani. Az érintett tagállam lehetőség szerint elegendő információt szolgáltat a Bizottságnak a helyzet megfelelő értékeléséhez, és nevezetesen a harmadik országbeli versenytárs versenyelőnyének szükséges figyelembevételéhez. Ha a Bizottságnak nem állnak rendelkezésére a megítélt vagy javasolt támogatásra vonatkozó tények, akkor határozatát a körülményektől függő tényekre is alapozhatja.

93. A bizonyítékgyűjtés során a Bizottság élhet a vizsgálati jogkörével⁽¹⁾.

4.6. A versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülése

4.6.1. Általános megfontolások

94. A K+F+I támogatás belső piaccal való összeegyeztethetősége érdekében a támogatási intézkedésnek a verseny és a tagállamok közötti kereskedelem torzulása tekintetében jelentkező negatív hatásait korlátozni kell, és azokat meg kell haladniuk a közös érdekű célkitűzés megvalósítása tekintetében jelentkező pozitív hatásoknak.

95. A Bizottság két olyan, a tagállamok közötti versenyt és kereskedelmet torzító formát azonosított, amelyek a K+F+I támogatásokra vezethetők vissza: a termékpiacon érintő torzulásokat és a helyspecifikus hatásokat. Mindkét típus vezethet a belső piac gazdasági teljesítményét rontó allokációs problémákhoz, valamint a gazdasági tevékenység régióon belüli eloszlását érintő elosztási problémákhoz.

⁽¹⁾ Lásd a 734/2013/EU tanácsi rendelet 1. cikkének (3) bekezdését (HL L 204., 2013.7.31., 15. o.).

96. Ami a termékpiacokat érintő torzulásokat illeti, a K+F+I tevékenységekhez nyújtott állami támogatások befolyásolhatják a versenyt az innovációs folyamatban, valamint azokon a termékpiacokon, ahol a K+F+I tevékenységek eredményeit kiaknázzák.

4.6.1.1. A termékpiacokra gyakorolt hatások

97. A K+F+I-re irányuló állami támogatások háromféleképpen gátolhatják a versenyt az innovációs folyamatban és a termékpiacokon, nevezetesen a versenyképes belépési és kilépési folyamat torzításával, a dinamikus beruházási ösztönzők torzításával, valamint a piaci befolyás megteremtésével vagy fenntartásával.

i. A versenyképes belépési és kilépési folyamat torzítása

98. A K+F+I támogatás akadályozhatja a piaci mechanizmust abban, hogy a leghatékonyabb termelők megjutalmazza, a legkevésbé hatékony termelők pedig nyomást gyakorol a jobb eredmény, a szerkezetátalakítás vagy a piacról való kilépés érdekében. Ez olyan helyzetet eredményezhet, amikor az odaítélt támogatások miatt olyan versenytársak, amelyek egyébként a piacon maradhattak volna, kiszorulnak onnan, vagy esetleg sohasem sikerül oda belépniük. Ehhez hasonlóan az állami támogatások egyes gazdaságtalanul működő vállalkozásokat megakadályozhatnak abban, hogy a piacot elhagyják, vagy akár arra ösztönözheti őket, hogy belépjenek a piacra és hatékonyabb versenytársaktól piaci részesedést szerezzenek. A K+F+I támogatás, ha nem megfelelően célzott, tehát gazdaságtalan vállalkozásokat támogathat, és ennél fogva olyan piaci struktúrák kialakulását eredményezheti, amelyekben sok piaci szereplő jóval a hatékonysági szint alatti teljesítményt nyújt. Hosszú távon a versenyképes belépési és kilépési folyamat zavarai gátat vethetnek az innovációnak, és lelassíthatják az egész iparágra kiterjedő termelékenység fejlődését.

ii. A dinamikus ösztönzők torzulása

99. A K+F+I támogatás a támogatás kedvezményezettjének versenytársai esetében torzíthatja a dinamikus beruházási ösztönzőket. Amikor egy vállalkozás támogatásban részesül, ez általában növeli hajlandóságát arra, hogy sikeres K+F+I tevékenységet folytasson, ami az érintett termékpiac(ok)on való hangsúlyosabb jövőbeni jelenlétét eredményezi. Ez a hangsúlyosabb jelenlét a versenytársakat arra készítheti, hogy leszűkítsék eredeti beruházási terveiket (kiszorító hatás).

100. Továbbá a támogatás a potenciális kedvezményezetteket önteltté vagy kockázatvállalóbbá teszi. Az ágazat összteljesítményére hosszú távon gyakorolt hatás ebben az esetben várhatóan negatív lesz. Így a K+F+I támogatás, ha nem megfelelően célzott, gazdaságtalan vállalkozásokat támogathat, és olyan piaci struktúrák kialakulását eredményezheti, amelyekben sok piaci szereplő teljesít számottevően a hatékonysági szint alatt.

iii. A piaci befolyás megteremtése vagy fenntartása

101. A K+F+I előmozdításához nyújtott támogatás torzító hatást is kifejthet azáltal, hogy növeli vagy fenntartja a piaci befolyás mértékét a termékpiacokon. Piaci befolyás alatt a piaci árak, a termelés, a termékek és szolgáltatások választékának és minőségének, illetve a verseny egyéb paramétereinek jelentős ideig tartó és a fogyasztók hátrányára megvalósuló befolyásolásának képességét kell érteni. Ha a támogatás közvetlenül nem is növeli a piaci erőt, erre közvetetten alkalmas lehet azáltal, hogy gátolja a meglévő versenytársak bővülését, a versenytársak kilépését idézi elő, vagy elbátortalanítja az új versenytársakat a piacra lépéstől.

4.6.1.2. A kereskedelemre és a helyszínválasztásra gyakorolt hatások

102. A K+F+I tevékenységekhez nyújtott állami támogatás versenytorzulást idézhet elő a helyszínválasztás befolyásolásával is. Az ilyen torzulás a tagállamok között fordulhat elő, akár a vállalkozások határokon átnyúló versenye során, akár pedig akkor, amikor a különböző helyszíneket fontolóra veszik. A valamely tevékenység belső piacon belüli más régióba való áthelyezéséhez nyújtott támogatás nem feltétlenül vezet közvetlenül a termékpiac torzulásához, de bizonyos tevékenységeket és beruházásokat egy régióból egy másikba helyez át.

4.6.1.3. Nyilvánvaló negatív hatások

103. Elvileg az adott támogatási intézkedés és az alkalmazási környezet elemzése szükséges annak megállapításához, hogy az intézkedés milyen mértékben tekinthető versenytorzító hatásúnak. Mindazonáltal bizonyos helyzetekben a negatív hatások nyilvánvalóan túlsúlyban vannak a pozitív hatásokkal szemben, ami azt jelenti, hogy a támogatás nem tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek.

104. Különösen a Szerződésben szereplő általános elveknek megfelelően az állami támogatás nem tekinthető összeegyeztethetőnek a belső piaccal, ha a támogatási intézkedés oly mértékben diszkriminatív, amelyet annak állami támogatás jellege nem indokol. A 3. szakaszban kifejezettek szerint a Bizottság ezért nem engedélyezi a támogatási intézkedéseket, amennyiben azok vagy az azokhoz kapcsolt feltételek szükségképpen az uniós jog megsértésével járnak. Különösen erről van szó egyrészt azon támogatási intézkedések esetében, amelyek tekintetében a támogatásnyújtás feltétele, hogy a kedvezményezett központi székhelye az adott tagállamban legyen (vagy túlnyomórészt abban a tagállamban telepedjen le) vagy belföldön előállított termékeket használjon vagy belföldi szolgáltatásokat vegyen igénybe, másrészt pedig az olyan támogatási intézkedések esetében, amelyek korlátozzák a kedvezményezett lehetőségeit arra, hogy a K+F+I tevékenységekből származó eredményeket más tagállamban aknázza ki.

105. Hasonlóképpen nem tekinthető összeegyeztethetőnek az a támogatás, amely mindössze a K+F+I tevékenységek helyszínének a belső piacon belüli áthelyezéséhez vezet anélkül, hogy a projekt jellege, mérete vagy alkalmazási köre megváltozna.

4.6.2. Támogatási programok

106. A belső piaccal való összeegyeztethetőség érdekében a bejelentendő támogatási programok nem vezethetnek jelentős verseny- vagy kereskedelemtorzuláshoz. Még az olyan esetekben is, amikor a torzulások egyedi szinten korlátozottak tekinthetők (feltéve, hogy a támogatás szükséges és arányos a közös érdek eléréséhez), kumulatív alapon a támogatási programok még mindig nagymértékű torzulásokhoz vezethetnek. E torzulásokat például a versenytársak dinamikus innovatív ösztönzőit negatívan befolyásoló támogatások idézhetik elő. Bizonyos ágazatokra összpontosító program esetében az ilyen torzulások kockázata még hangsúlyosabban jelentkezik.

107. A 122. pont sérelme nélkül a tagállamnak ezért bizonyítania kell, hogy az ilyen negatív hatások a minimumra korlátozódnak, figyelembe véve például az érintett projektek méretét, az egyedi és a halmozott támogatási összegeket, a várható kedvezményezettek számát, valamint a megcélzott ágazatok jellemzőit. Annak érdekében, hogy a Bizottság értékelni tudja a bejelentendő támogatási programok várható negatív hatásait, a tagállamok benyújthatják a rendelkezésükre álló hatásvizsgálatokat, valamint a hasonló korábbi programok esetében elvégzett utólagos értékeléseket.

4.6.3. Az egyedi támogatásokra vonatkozó kiegészítő feltételek

4.6.3.1. Torzulások a termékpiacokon

108. Ami a bejelentendő egyedi támogatásokat illeti, ahhoz, hogy a Bizottság azonosíthassa és értékelhesse az esetleges verseny- és kereskedelemtorzulásokat, a tagállamoknak információkat kell szolgáltatniuk i. az érintett termékpiacokról – azaz a támogatás kedvezményezettjének magatartásváltozása által érintett piacokról –, valamint ii. az érintett versenytársakról és ügyfelekről vagy fogyasztókról.

109. A támogatási intézkedés negatív hatásainak vizsgálatakor a Bizottság a verseny torzulásainak elemzését arra a várható hatásra összpontosítja, amelyet a K+F+I támogatás az érintett termékpiacokon a vállalkozások közötti versenyre gyakorol. A Bizottság nagyobb súllyal veszi figyelembe azon verseny- és kereskedelmi kockázatokot, amelyek a közeljövőben és nagy valószínűséggel következnek be.

110. Amennyiben egy adott innovatív tevékenység több jövőbeni termékpiaccal is kapcsolatba kerül, minden egyes érintett piacra vonatkozóan megvizsgálják az állami támogatás hatását. Bizonyos esetekben a K+F+I tevékenységek eredményeivel – például szellemi tulajdonjogok formájában – már magukban is kereskednek a technológiapiacokon, például szabadalmi licenciákon és kereskedelmen keresztül. Ezekben az esetekben a Bizottság a támogatásnak a technológiapiacokra gyakorolt hatását is figyelembe veheti.

111. A Bizottság különböző kritériumokat alkalmaz az esetleges versenytorzulás – ideértve a dinamikus ösztönzők torzulását, a piaci befolyás megteremtését vagy fenntartását, valamint a nem hatékony piaci struktúrák fenntartását – vizsgálatához.

i. A dinamikus ösztönzők torzulása

112. A dinamikus ösztönzők esetleges torzulásának vizsgálata során a Bizottság az alábbi elemeket veszi figyelembe:

— a piac növekedése: minél nagyobb piacnövekedés várható a jövőben, annál kevésbé valószínű, hogy a támogatás negatívan befolyásolja a versenytársak ösztönzőit, mivel bőséges lehetőség áll rendelkezésre a nyereséges tevékenység folytatására,

- *támogatási összeg:* azok a támogatási intézkedések, amelyek jelentős támogatási összeget képviselnek, nagyobb valószínűséggel idéznek elő számottevő kizorító hatást. A támogatás összegének jelentőségét elsősorban a fő piaci szereplők által hasonló típusú projektekre fordított összeg viszonylatában mérik,
- *a támogatás piachoz való közelsége/kategóriája:* minél inkább irányul a támogatási intézkedés piachoz közeli tevékenységekre, annál valószínűbb, hogy jelentős kizorító hatást fejt ki,
- *nyílt kiválasztási folyamat:* amennyiben a támogatást átlátható, objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumok alapján ítélik oda, a Bizottság azt pozitívabban értékeli,
- *kilépési korlátok:* a versenytársak nagyobb valószínűséggel tartják fenn – vagy akár növelik – beruházási terveiket, ha az innovációs folyamat kilépési korlátai magasak. Ez történhet akkor, amikor a versenytársak sok korábbi beruházása kötődik egy adott K+F+I pályához,
- *a jövőbeni piacért folytatott verseny ösztönzői:* a K+F+I-hez nyújtott támogatás olyan helyzet kialakulásához vezethet, amelyben a támogatás kedvezményezettjének versenytársai felhagynak egy, „a győztes mindent visz” elve alapján működő jövőbeni piacért folytatott versennyel, mivel a támogatás által biztosított előnyök – a technológiai fejlődés mértékét, a piacgazdaságosságot, a hálózati hatást vagy az időzítést tekintve – csökkentik azon lehetőségüket, hogy potenciálisan eredményesen lépjenek a jövőbeni piacra,
- *termékdifferenciálás és versenyintenzitás:* amennyiben a termékinnováció inkább differenciált termékek kifejlesztéséről szól – például különböző márkákkal, szabványokkal, technológiákkal vagy fogyasztói csoportokkal kapcsolatban –, ez a versenytársakat kisebb valószínűséggel érinti. Ugyanez a helyzet akkor is, ha a piacon számos tényleges versenytárs van jelen.

ii. A piaci befolyás megteremtése vagy fenntartása

113. A Bizottság főként azokkal a K+F+I intézkedésekkel foglalkozik, amelyek lehetővé teszik a támogatás kedvezményezettje számára, hogy a jelenlegi termékpiacokon meglévő piaci befolyását megerősítse vagy jövőbeni termékpiacokra helyezze át. Ezért kevésbé valószínű, hogy a Bizottság a piaci befolyással kapcsolatos aggodalmakat tud azonosítani olyan esetekben, ahol a támogatás kedvezményezettjének piaci részesedése nem éri el a 25 %-ot, illetve a Herfindahl-Hirschman index (HHI) szerinti piaci koncentráció 2 000 alatti.

114. A piaci befolyásra vonatkozó értékelésében a Bizottság különösen a következőket veszi figyelembe:

- *a támogatás kedvezményezettjének piaci befolyása és a piac struktúrája:* amennyiben a kedvezményezett már erőfőlénnel rendelkezik valamely termékpiacokon, a támogatási intézkedés még inkább megerősítheti ezt az erőfőlényt azáltal, hogy tovább csökkenti a versenykényszert, amelyet a versenytársak a kedvezményezett vállalkozásra gyakorolhatnak. Hasonlóképpen, az állami támogatási intézkedések jelentős hatással lehetnek az oligopolisztikus piacokra, amelyeken csekély számú aktív szereplő van jelen,
- *a belépési korlátok szintje:* a K+F+I területén az újonnan érkezők belépését jelentős akadályok nehezíthetik. Ezek közé tartoznak a belépés jogi korlátai (különösen a szellemi tulajdonjogok tiszteletben tartása), a méretgazdaságosság és a választékgazdaságosság, a hálózatokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés akadályai, valamint egyéb, a belépés vagy terjeszkedés útjában álló stratégiai korlátok,
- *vásárlóerő:* egy vállalkozás piaci befolyását ugyancsak korlátozhatja a vásárlók piaci helyzete. Az erős vevők jelenléte akadályozhatja egy befolyásos piaci pozíció megszerzését, ha valószínűsíthető, hogy a vásárlók a kellő mértékű piaci verseny fenntartására törekszenek,
- *kiválasztási folyamat:* azokat a támogatási intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik az erős piaci helyzetben lévő vállalkozások számára, hogy befolyással legyenek a kiválasztási folyamatra – például azáltal, hogy módjukban áll a kiválasztási folyamatban a vállalkozásokra javaslatot tenni, vagy a kutatási pályát oly módon befolyásolni, hogy indokolatlanul juttatják az alternatív pályákat kedvezőtlenebb helyzetbe –, a Bizottság nagyobb valószínűséggel találja aggályosnak.

iii. A nem megfelelő piaci struktúrák fenntartása

115. A piaci struktúrákra vonatkozó értékelésében a Bizottság figyelembe veszi majd, hogy a támogatást felesleges kapacitással rendelkező piacokon vagy hanyatló iparágakban ítélik-e oda. Az olyan helyzetek, amikor az érintett piac növekedése tapasztalható vagy a K+F+I tevékenységekhez nyújtott állami támogatás valószínűsíthetően megváltoztatja az ágazat általános növekedési dinamikáját – nevezetesen új technológiák bevezetése által –, vélhetően kevesebb aggodalomra adnak okot.

4.6.3.2. Helyspecifikus hatások

116. Különösen az olyan esetekben, amikor a K+F+I támogatások közel állnak a piachoz, előfordulhat, hogy egyes területek előnyösebb feltételeket élveznek a későbbi termelésük szempontjából, a támogatásnak köszönhető viszonylag alacsonyabb termelési költségek vagy a támogatás révén megvalósuló fokozott K+F+I tevékenység miatt. Ez a vállalkozásokat arra készítheti, hogy telephelyeiket az ilyen területekre helyezték át.

117. A helyspecifikus hatások relevánsak lehetnek a kutatási infrastruktúrák szempontjából is. Amennyiben a támogatást elsősorban arra használják fel, hogy egy infrastruktúrát egy adott régióba vonzzanak egy másik régió kárára, az nem járul hozzá a K+F+I tevékenységek Unión belüli további előmozdításához.

118. Ezért a Bizottság a bejelentendő egyedi támogatások vizsgálata során megfelelően figyelembe vesz majd minden arra utaló bizonyítékot, miszerint a támogatás kedvezményezettje fontolóra vett alternatív helyszíneket.

4.7. Átláthatóság

119. 2016. július 1-jétől – az 500 000 EUR-t nem meghaladó egyedi támogatások kivételével – a tagállamoknak nemzeti vagy regionális szintű átfogó állami támogatási honlapon legalább a következő információkat kell közzétenniük a bejelentett állami támogatási intézkedésekről: a támogatási programnak és végrehajtási rendelkezéseinek teljes szövege vagy az egyedi támogatás jogalapja; vagy arra mutató hivatkozás, a támogatást nyújtó hatóság neve; az egyes kedvezményezettek; az egyes kedvezményezettnek odaítélt támogatás formája és összege; az odaítélés dátuma; a kedvezményezett típusa (kkv/nagyvállalkozás); a kedvezményezett székhelye szerinti régió (NUTS II szinten); és az elsődleges gazdasági ágazat, amelyben a vállalkozás a tevékenységét folytatja (a NACE-csoport szinten) ⁽¹⁾. Ezeket az információkat a támogatás nyújtásáról szóló határozat meghozatalát követően hat hónapon belül, az adóintézkedések tekintetében pedig az adóbevallás időpontját követő egy éven belül közzé kell tenni, legalább tíz évig meg kell őrizni, és korlátozás nélkül elérhetővé kell tenni a nyilvánosság számára ⁽²⁾.

5. ÉRTÉKELÉS

120. A verseny és a kereskedelem torzulásának további mérséklése érdekében a Bizottság a bejelentendő támogatási programok esetében előírhatja, hogy azok időtartamát korlátozzák, és azokra vonatkozóan végezzék el a 37. pontban említett értékelést. Az értékelést különösen olyan programok esetében kell elvégezni, amelyeknél a lehetséges torzulás mértéke különösen nagy, vagyis amelyeknél a végrehajtás kellő időben történő felülvizsgálata nélkül a verseny jelentős mértékben korlátozódhat.

121. Tekintve az értékelés céljait, továbbá annak érdekében, hogy ne terheljék aránytalanul a tagállamokat és a kisebb támogatási intézkedéseket, a 120. pontban említett követelmény kizárólag a nagy költségvetéssel rendelkező és új jellemzőket tartalmazó támogatási programok esetében, illetve várható jelentős piaci, technológiai vagy szabályozási változás esetén alkalmazandó. Az értékelést az állami támogatást nyújtó hatóságtól független szakértőnek kell végeznie a Bizottság által meghatározott közös módszertan ⁽³⁾ alapján, és azt nyilvánosságra kell hozni. A tagállamoknak a vonatkozó támogatási programokkal együtt az értékelési terv tervezetét is közölniük kell, amely a Bizottság programról készített értékelésének szerves részét képezi majd.

122. A csoportmentességi rendelet hatálya alól kizárólag a nagy költségvetésük miatt kivett támogatási programok esetében a Bizottság az összegegyeztetetőségüket kizárólag az értékelési terv alapján értékeli.

123. Ahhoz, hogy a Bizottság megvizsgálhassa a támogatási program meghosszabbításának lehetőségét, az értékelést megfelelő időben – és a program lejártakor minden esetben – be kell nyújtani a Bizottság számára. Az egyes értékelések pontos alkalmazási körét és körülményeit a támogatási programot jóváhagyó határozatban kell megállapítani. Az összes hasonló célra irányuló, későbbi támogatási intézkedésnek – ideértve a 122. pontban említett programok módosítását is – figyelembe kell vennie az értékelés eredményeit.

⁽¹⁾ Kellően indokolt esetben és a Bizottság beleegyezésével üzleti titkok és egyéb bizalmas információk kivételével (a Bizottság 2003. december 1-jei közleménye az állami támogatásokra vonatkozó határozatokkal kapcsolatos szakmai titoktartásról, C(2003) 4582 (HL C 297., 2003.12.9., 6. o.)). Adóintézkedések esetében az egyedi támogatási összegekre vonatkozó információkat a következő (millió EUR-ban megadott) tartományokkal nyújtható tájékoztatás: [0,5-1]; [1-2]; [2-5]; [5-10]; [10-30]; [30 vagy több].

⁽²⁾ Jogellenes támogatások esetén a tagállamoknak a Bizottság vonatkozó határozatától számított 6 hónapon belül gondoskodniuk kell ezen információ utólagos közzétételéről. Az információt olyan formátumban kell elérhetővé tenni, amely lehetővé teszi az adatok keresését, kinyerését és az interneten való egyszerű közzétételét. Erre például a CSV vagy az XML formátum alkalmas.

⁽³⁾ Lásd az állami támogatások értékelésére vonatkozó közös módszertani útmutatóról szóló külön bizottsági közleményt.

6. JELENTÉSTÉTEL ÉS NYOMON KÖVETÉS

124. A 659/1999/EK tanácsi rendeletnek ⁽¹⁾, a 794/2004/EK bizottsági rendeletnek ⁽²⁾ és azok későbbi módosításainak megfelelően a tagállamoknak éves jelentéseket kell benyújtaniuk a Bizottságnak.

125. A tagállamoknak részletes nyilvántartást kell vezetniük valamennyi támogatási intézkedésről. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell valamennyi olyan információt, amely az elszámolható költségekre és a maximális támogatási intenzitásokra vonatkozó feltételek teljesítésének megállapításához szükséges. A nyilvántartást a támogatás odaítélésének napjától számított 10 évig meg kell őrizni, és kérésre a Bizottság rendelkezésére kell bocsátani.

7. HATÁLY

126. A Bizottság e keretrendszerben meghatározott alapelveket valamennyi olyan bejelentett K+F+I támogatás összegegyeztetettségének értékeléséhez alkalmazni fogja, amely tekintetében 2014. július 1-jét követően határozatot kell hoznia. A jogellenes K+F+I támogatások értékelése a támogatás odaítélésének időpontjában alkalmazandó szabályokkal összhangban történik.

127. A Szerződés 108. cikkének (1) bekezdése értelmében a Bizottság javasolja, hogy a tagállamok szükség esetén módosítsák meglévő K+F+I támogatási programjaikat annak érdekében, hogy legkésőbb 2015. január 1-jéig összhangba hozzák azokat e keretrendszer rendelkezéseivel.

128. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy a 127. pontban javasolt megfelelő intézkedésekhez az e keretrendszernek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* történő kihirdetésétől számított két hónapon belül adják kifejezett, feltétel nélküli beleegyezésüket. Valamely tagállamok válaszában hiányában a Bizottság úgy tekinti, hogy a szóban forgó tagállam nem fogadja el a javasolt intézkedéseket.

8. FELÜLVIZSGÁLAT

129. A Bizottság e keretrendszert bármikor felülvizsgálhatja vagy módosíthatja, amennyiben ez a versenypolitikával összefüggő okok miatt, vagy más uniós szakpolitikák és nemzetközi kötelezettségek figyelembevétele érdekében, vagy más indokolt esetben szükségessé válik.

⁽¹⁾ A Tanács 1999. március 22-i 659/1999/EK rendelete az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 83., 1999.3.27., 1. o.).

⁽²⁾ A Bizottság 2004. április 21-i 794/2004/EK rendelete az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról (HL L 140., 2004.4.30., 1. o.).

I. MELLÉKLET

Támogatható költségek

Támogatás K+F projektekhez	a) Személyi jellegű költségek: kutatók, technikusok és egyéb kisegítő személyzet, amennyiben a projektben foglalkoztatják őket. b) Eszközök és felszerelések költségei, a projektben való használatuk mértékéig és idejére. Amennyiben ezeket az eszközöket és felszereléseket a projektnél nem használják fel teljes élettartamukra, csak a projekt élettartamának megfelelő amortizációs költségeket tekintik elszámolhatónak a helyes számviteli gyakorlat alapján számítva. c) Épületek és földterületek költségei, a projektben való használatuk mértékéig és idejére. Az épületek tekintetében csak a projekt időtartamának megfelelő – a szokásos számviteli gyakorlatnak megfelelően kiszámított – értékcsökkenési ráfordítások minősülnek elszámolható költségnek. A földterületek esetében az adásvétel költségei, illetve a ténylegesen felmerülő tőkeköltségek is elszámolhatók. d) A szerződéses kutatás, a külső forrásokból szokásos piaci feltételek mellett megvásárolt vagy licencia tárgyát képező műszaki ismeretek és szabadalmak költségei, valamint a tanácsadás és hasonló szolgáltatások költségei, ha azokat kizárólag a projekt céljaira veszik igénybe; e) További általános költségek, amelyek közvetlenül a projekt eredményeként merülnek fel f) Egyéb működési kiadások, beleértve az anyagköltségeket, a beszerzések és hasonló termékek költségeit, amelyek közvetlenül a projekt eredményeként merülnek fel.
A megvalósíthatósági tanulmányokhoz nyújtott támogatás	A tanulmány költségei.
Kutatási infrastruktúrák létrehozásához vagy korszerűsítéséhez nyújtott támogatás	Az immateriális javakra és a tárgyi eszközökre irányuló beruházási költségek.
Kkv-knak nyújtott innovációs támogatás	a) Szabadalmak és más immateriális eszközök megszerzésével, validálásával és védelmével kapcsolatos költségek. b) Olyan, kutató-ismeretterjesztő szervezettől vagy nagyvállalkozástól kirendelt, magasan képzett munkaerő költségei, aki K+F+I tevékenységeken, a kedvezményezettől újonnan létrehozott munkakörben dolgozik, és nem a személyzet más tagjait helyettesíti. c) Innovációs tanácsadás és támogató szolgáltatások költségei.

Eljárási és szervezési innovációhoz nyújtott támogatás	Személyi jellegű költségek; a projekt mértékéig és időtartamára igénybe vett eszközök, felszerelések, épületek és földterület költségei; szerződéses kutatás, ismeretek és a külső forrásokból a piaci feltételeknek megfelelően megvásárolt vagy licencia alapján felhasználható szabadalmak; további járulékos költségek és egyéb működési költségek, beleértve az anyagok, a fogyóeszközök és hasonló termékek költségeit, amelyek közvetlenül a projekt eredményeként merülnek fel.
Az innovációs klasztereknek nyújtott támogatás	
Beruházási támogatás	A tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházási költségek.
Működési támogatás	A következő tevékenységekhez kapcsolódó személyi jellegű költségek és igazgatási költségek (ideértve a járulékos költségeket is): a) az együttműködés és információcsere elősegítésére, illetve a specializált, személyre szabott üzleti szolgáltatás nyújtásának vagy közvetítésének javítására szolgáló klaszterélnékiítés; b) az újabb vállalkozások és szervezetek klaszterhez történő csatlakozása, valamint a klaszter ismertségének növelése érdekében végzett marketingtevékenység; c) klaszterfelszerelés kezelése; valamint d) az ismeretmegosztás, kapcsolatépítés és nemzetközi együttműködés támogatására szolgáló képzési programok, műhelyek és konferenciák szervezése.

II. MELLÉKLET

Maximális támogatási intenzitás

	Kisvállalkozás	Középvállalkozás	Nagyvállalkozás
Támogatás K+F projektekhez			
Alap kutatás	100 %	100 %	100 %
Ipari kutatás	70 %	60 %	50 %
— vállalkozások közötti (nagyvállalkozások esetében határokon átnyúló vagy legalább egy kkv-val folytatott együttműködés) vagy egy vállalkozás és egy kutatóhely közötti hatékony együttműködés esetén, vagy	80 %	75 %	65 %
— az eredmények széles körű terjesztése esetén			
Kísérleti fejlesztés	45 %	35 %	25 %
— vállalkozások közötti (nagyvállalkozások esetében határokon átnyúló vagy legalább egy kkv-val folytatott) vagy egy vállalkozás és egy kutatóhely közötti együttműködés esetén, vagy	60 %	50 %	40 %
— az eredmények széles körű terjesztése esetén			
A megvalósíthatósági tanulmányokhoz nyújtott támogatás	70 %	60 %	50 %
Kutatási infrastruktúrák létrehozásához vagy korszerűsítéséhez nyújtott támogatás	50 %	50 %	50 %
Kkv-knak nyújtott innovációs támogatás	50 %	50 %	—
Eljárási és szervezési innovációhoz nyújtott támogatás	50 %	50 %	15 %
Az innovációs klasztereknek nyújtott támogatás			
Beruházási támogatás	50 %	50 %	50 %
— a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontjában előírt feltételeknek megfelelő támogatott területeken	55 %	55 %	55 %
— a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének a) pontjában előírt feltételeknek megfelelő támogatott területeken	65 %	65 %	65 %
Működési támogatás	50 %	50 %	50 %